

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΙΣ

Τοῦ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΒΑ

τ. Διευθυντοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως τῆς Ε.Σ.Υ.Ε.
καὶ τ. Καθηγητοῦ Στατιστικῆς Σχολῆς παρὰ τῆ Α.Β.Σ.Π.

Α' Ὁργάνωσις καὶ φορεῖς

Ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις εἶναι θεσμός, διὰ τὴν ἱκανοποιητικὴν λειτουργίαν τοῦ ὁποῦ ἐνδιαφέρεται, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας. Τοῦτο δὲ διότι, τὸ μὲν μέγιστον ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ποῦ δημιουργεῖ εἰσόδημα διὰ τῆς ἐργασίας του, καθὼς καὶ τὰ ἀπὸ τοὺς ἐργαζομένους οἰκονομικῶς ἐξαρτώμενα πρόσωπα, ἔχουν ἄμεσον ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ ἀπὸ τὸν θεσμὸν αὐτὸν ἀπολαμβάνουν παροχάς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον, ποῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς εἰσοδηματίας, ποῦ ἔχουν πόρους μόνον ἀπὸ τὰ ἀκίνητα καὶ τὰ κεφάλαιά των, ἐνδιαφέρεται ὁμοίως διὰ τὴν ἀποδοτικὴν λειτουργίαν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, διότι προφανῶς αὐτὴ συνεπάγεται εὐημερίαν τοῦ πληθυσμοῦ, ἄρα καὶ κοινωνικὴν ἡρεμίαν.

Προκειμένον τώρα διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐπικρατεῖ γενικῶς ἡ γνώμη ὅτι ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις λειτουργεῖ κατὰ τρόπον ἐλαττωματικόν. Καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν τοποθέτησιν ἐκείνων, ποῦ συμβαίνει νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸ θέμα αὐτό, ἡ τοιαύτη γνώμη κυμαίνεται, μεταξὺ ἀπλῆς ὑπονοίας καὶ ἀπολύτου βεβαιότητος.

Ὅσοι δὲν εἶναι βιαστικοὶ καὶ ἐπιπόλαιοι ἐπικριταὶ ἀποκλείουν μὲν τὴν βεβαιότητα—ἀφοῦ δὲν διαθέτουν τὰ ἀναγκαῖα μέσα διερευνήσεως τοῦ θέματος—δαισθάνονται ὁμως ἀπὸ τοὺς, ἔστω καὶ ἀσταθμήτους, παράγοντας ὅτι «κάτι δὲν πάει καλά».

Τὸ μέγα πλῆθος ὁμως τῶν ἠσφαλισμένων, ποῦ κατατρύχεται ἀπὸ τὴν ψυχολογίαν τῆς καχυποψίας, ὅτι κάθε δημόσιον ὄργανον, ποῦ ἀσκεῖ μίαν μορφήν ἐξουσίας—ὅπως εἶναι τὰ Ταμεῖα Ἀσφαλίσεως—ἔχει τὴν τάσιν νὰ τοῦ φαλκιδεύῃ τὰ δικαιώματά του, αὐτό, εἶναι βέβαιον ὅτι ἀδικεῖται. Ἔτσι, ὅταν ἡ νοσηλευτικὴ περίθαλψις εἶναι ὑποτυπώδης, ὅταν ἡ σύνταξις, εἴτε ἄλλης μορφῆς παροχῆ, εἶναι πενιχρά, ὑπαίτιον εἶναι τὸ Ἀσφαλιστικὸν Ἴδρυμα καὶ ἀναίτιος ὁ ἠσφαλισμένος.

Καὶ εἶναι πρόθυμον αὐτὸ τὸ μέγα πλῆθος νὰ πιστεῦῃ κάθε ἀνεύθυνον ἐπικριτὴν, ποῦ τὸ βεβαιώνει ὅτι μὲ τοὺς ὑπάρχοντας πόρους τοῦ Ἀσφαλιστικοῦ Ἰδρύματος εἶναι δυνατὸν νὰ χορηγοῦνται μεγαλύτεραι παροχαί.

Ἡ κοινή γνώμη, πού εἶναι νωθρά καί ὅταν ἀκόμη πρόκειται διὰ θέματα πολὺ ἀπλούστερα, ἐδῶ καταδημαγωγεῖται πολὺ εὐκολώτερα. Διότι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνη κατὰ πόσον τὸ ὕψος τῆς περιουσίας ἐνὸς Ταμείου—πού ἔμπορεῖ βέβαια νὰ εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἐπιβλητικὸν—εἶναι καί ἐπαρκές διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, τόσον τῶν τρεχουσῶν ὅσον καί τῶν μελλοντικῶν.

Τὸ ὅτι νοσεῖ ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις εἰς τὴν Χώραν μας εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον. Δὲν εἶναι μόνον ἡ κοινὴ πεποίθησις πού τὸ ἐπιβεβαιώνει, ἀλλὰ καί ἡ ἐπίσημος ἀναγνώρισις ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας, πού συνεκρότησε πλῆθος Ἐπιτροπῶν, μὲ ἀποστολὴν τὴν μελέτην τῶν μέσων βελτιώσεως τοῦ θεσμοῦ.

Ἰπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν ἡ συμμετοχὴ τοῦ Τύπου εἰς τὴν διερεύνησιν τοῦ ζητήματος ἀποτελεῖ ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ μέσον διαφωτίσεως τοῦ κοινοῦ ἐπὶ θέματος πού τὸ ἐνδιαφέρει ἀμεσώτατα, ἀφ' ἑτέρου δὲ καί μικρὰν ἔστω συμβολὴν εἰς τὸ ἔργον τῶν ἀνωτέρω Ἐπιτροπῶν.

Ἡ διερεύνησις αὐτὴ ἀπεικονίζεται ἐν συντομίᾳ ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον τρίπτυχον :

α) Ποία εἶναι ἡ σημερινὴ δομὴ καί ποία τὰ ποικίλα χαρακτηριστικά τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Ὄργανισμῶν Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως ἐν Ἑλλάδι.

β) Ποία ὀργανωτικὰ καί οἰκονομικὰ διαρρυθμίσεις ἐπιβάλλεται νὰ ἐπιβληθῶν διὰ νὰ βελτιωθῇ ἡ λειτουργία τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως.

γ) Ποία ἀπὸ τὰς διαρρυθμίσεις αὐτὰς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθοῦν ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας τῆς Ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Εἶναι προφανές ὅτι ὅταν ἐπιχειρῇ κανεὶς νὰ ἐπινοήσῃ τὰ μέσα βελτιώσεως τῆς λειτουργίας ἐνὸς οἰουδήποτε τομέως τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, ἀπαραίτητον εἶναι νὰ γνωρίζῃ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς σχετικῆς ἐρεύνης ὁ τομεὺς αὐτός, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν καί τῆς ὄλης συγκροτήσεώς του καί τῶν μορφῶν λειτουργίας του. Ἀπαιτεῖται δηλαδὴ πλήρης γνώσις ὄλων τῶν στοιχείων, τῶν ὁποίων ἐνδέχεται νὰ θεωρηθῇ ἀναγκαῖα ἡ τροποποιήσις.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν μία ἐπιστημονικῶς ἀδιάβλητος διερεύνησις τοῦ θέματος τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως θὰ προϋπέθετε τὴν ὕπαρξιν σχετικῶν στατιστικῶν στοιχείων, δημογραφικῶν καί οἰκονομικῶν, ἀναφερομένων εἰς μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Ἄτυχῶς, τὰ μόνον διαθέσιμα τοιαῦτα, δηλαδὴ καί οἰκονομικὰ καί δημογραφικὰ ὁμοῦ, καλύπτουν μόνον μίαν πενταετίαν, τὴν καὶ περίοδον 1962-1966. Δὲν εἶναι δὲ ἀπαραίτητον νὰ ἔχη κανεὶς ἐγκύψει ἰδιαιτέρως εἰς τὰ θέματα αὐτὰ διὰ νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ ἐκτίμησις τῶν συχνότητων τῶν διαφόρων κινδύνων, πού καλύπτει ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἱκανοποιητικὴ, ὅταν προέρχεται ἀπὸ τόσον βραχυχρονοῦς παρατηρήσεις.

Σημειωτέον, πρὸς τούτοις, ὅτι, καί ἂν ἤθελεν ὑποτεθῆ ὅτι ἐτίθεντο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐρευνητοῦ τοιαῦτα στοιχεῖα μακρᾶς σειρᾶς ἐτῶν, ἡ ἀξιο-

ποίησις αὐτῶν, κατὰ τὴν ὀρθόδοξον μέθοδον, θὰ ἀπῆται ἔργον τεράστιον, μὴ ἐγκαίρως ἐκμεταλλεύσιμον καὶ συνεπῶς μὴ ἐξυπηρετοῦν τὸν σκοπὸν τῆς παρουσίας διερευνήσεως.

Κατ' ἀνάγκην ὅθεν θὰ ἐπιχειρηθῆ προσφυγὴ εἰς ἄλλης φύσεως γενικῶς τερα κριτήρια, πρὸς διαπίστωσιν τῆς ὁμαλῆς, ἢ μὴ, λειτουργίας τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ὄργανισμῶν. Ἐκ τῆς μελέτης δὲ τῶν ἐξαγομένων τοῦ τοιοῦτου ἐλέγχου θὰ συναχθῶσι τὰ ἀναγκαῖα συμπεράσματα περὶ τῆς μορφῆς καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐπενεκτέων τροποποιήσεων εἰς τὴν συγκρότησιν καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν φορέων τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.

Ἐνταῦθα δέον νὰ τονισθῆ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι πᾶσα διαρρύθμισις, φύσεως διαφόρου τῆς ὀργανωτικῆς, ἀποσκοποῦσα εἰς βελτίωσιν τῶν παροχῶν, προϋποθέτει ἀναγκαίως πρόσθετον ἐπιβάρυνσιν τῆς Οἰκονομίας, ἐξ οἰασδήποτε πηγῆς καὶ ἂν πρόκειται νὰ εἰσρεῦσουν τὰ συμπληρωματικὰ ἔσοδα εἰς τὴν δεξαμενὴν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον βεβαίως οὐσιῶδες τμῆμα τῶν πόρων αὐτῆς θὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ διατίθεται πρὸς ἄσκησιν κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἢ ὅποια μόνον ὑπὸ εὐρυτάτην ἔρμηνείαν τοῦ ὅρου δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς κλάδος τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.

Ἐπιβάλλεται ἐπίσης νὰ διαλυθῆ ταυτοχρόνως ἡ πεπλανημένη ἐντύπωσις, ὑπὸ τὴν ὁποίαν τελεῖ ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν ἠσφαλισμένων, ὅτι δηθεν ἐκ τῆς ἐνδεχομένης συγχωνεύσεως τοῦ συνόλου, ἢ καὶ ὁμάδων, τῶν ἀσφαλιστικῶν Ὄργανισμῶν, θὰ ἐπέλθῃ μείωσις τῶν δαπανῶν διοικήσεως τοιαύτη, ὥστε νὰ βελτιωθῆ οὐσιωδῶς ἀντιστοίχως τὸ ὕψος τῶν παροχῶν.

Πρέπει νὰ γίνῃ σαφῶς ἀντιληπτόν, ὅτι, ἐνῶ βεβαίως ἐπιβάλλεται ἡ περικοπὴ τῶν ἀσκόπων δαπανῶν, καὶ ἡ πάταξις τῆς σπατάλης εἰς τὸν τομέα τῆς διοικήσεως, ἐν τούτοις, οἱ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ἐξοικονομηθησόμενοι πόροι θὰ εἶναι ὄλως ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν παροχῶν, εἰμὴ εἰς βαθμὸν ἀσήμαντον.

Διότι, καὶ ἂν ἀκόμη καταστῆ δυνατόν νὰ μειωθοῦν εἰς τὸ ἡμισυ τοῦ τρέχοντος ὕψους αἱ δαπάναι διοικήσεως, ἢ συνεπεία τῆς μειώσεως ταύτης δυνατὴ αὐξήσις τῶν παροχῶν θὰ φθάσῃ μόνις τὸ ποσοστὸν $3\frac{1}{2}\%$ κατὰ μέσον ὅρον. Κατ' ἀκολουθίαν, ἀξιόλογος αὐξήσις αὐτῶν, μόνον διὰ νέων προσθέτων πόρων εἶναι νοητῆ. Ἐὰν δὲ οἱ πόροι οὗτοι πρόκειται νὰ προέλθουν μόνον ἀπὸ τὰς εἰσφορὰς τῶν ἠσφαλισμένων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν, τότε τὸ ἀντίστοιχον βᾶρος θὰ κληθῶν νὰ βαστάσουν κυρίως ὠρισμένοι μόνον κατηγορίαι τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ συγκεκριμένως ἐκεῖνοι τῆς δευτερογενοῦς παραγωγῆς, τῶν τεχνικῶν κατασκευῶν, τοῦ ἐμπορίου, τῶν μεταφορῶν, καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἰδιωτῶν ἐν γένει, καλύπτουσαι συνολικῶς τὰ 55% περίπου τοῦ ὄλου ἔθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ πρόσθετος δὲ αὕτη ἐπιβάρυνσις κλάδων, ἥδη ἱκανῶς βεβαρυμένων ἐκ τῶν ἀσφαλιστικῶν εἰσφορῶν, ὡς εἶναι ἡ μεταποίησις καὶ αἱ τεχνικαὶ κατασκευαί, θὰ ἀπετέλει βεβαίως δυσμενῆ παράγοντα διὰ τὴν συναγωνιστικότητά τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων, ἐν ὅφει τῆς αὐξήσεως πίεσεως ἐπ' αὐτῶν ἐκ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ε.Ο.Κ.

Ἡ ἐπιβάρυνσις αὕτη θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀποφευχθῆ, ἢ νὰ περιορισθῆ

εις τὸ ἐλάχιστον, ὑπὸ τὰς ἐξῆς προϋποθέσεις : Πρῶτον, ὅτι τὸ σύνολον τῶν πόρων τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως θὰ διειθίθετο πρὸς κάλυψιν τῶν ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων τῶν φορέων τῆς ἀσφαλίσεως διὰ τὴν χορήγησιν παροχῶν, τρεχουσῶν καὶ μελλοντικῶν, πρὸς τοὺς ἠσφαλισμένους, καὶ ὄχι δι' ἄλλοτρίους σκοπούς. Καί, δεύτερον, ὅτι οἱ ἐκ κοινωνικῆς εἰσφορᾶς κυρίως, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐξ ἐπιχορηγήσεων τοῦ Δημοσίου, προερχόμενοι πόροι τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως θὰ διειθίνετο πρὸς ὄφελος τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων κατηγοριῶν τοῦ ἠσφαλισμένου πληθυσμοῦ, ἀφαιρούμενοι ἀπὸ τὰς προνομιούχους ὁμάδας ἠσφαλισμένων, καταφανῶς λίαν εὐρωστοτέρων οἰκονομικῶς, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἀποχειροβιώτους.

Ἡ ἐνδεχομένη ὀργανωτικὴ ἀναδιάρθρωσις καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν μᾶλλον νοικοκυρευμένη διοίκησις ἀσφαλῶς θὰ συντελέσουν εἰς τὴν εὐρυθμότεραν λειτουργίαν τῶν φορέων τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Ἐφ' ὅσον ὅμως θὰ ἐξακολουθήσῃ συνεχιζομένη ἡ λειτουργία τῶν σήμερον ὑφισταμένων κλάδων ἀσφαλίσεως, δηλαδὴ τῆς ἀσθeneίας, τῆς κυρίας συντάξεως, τῆς ἐπικουρικῆς συντάξεως, τῆς ἐφ' ἅπαξ παροχῆς προνοίας καὶ προικοδοτήσεως καὶ τέλος τῶν πολυμῶρων ἐπιδομάτων καὶ βοηθημάτων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναμένεται οὐσιώδης αὐξήσις τῆς στάθμης τῶν παροχῶν ἐκ μόνον τῶν ἀνωτέρω ὀργανωτικῶν καὶ διοικητικῶν βελτιώσεων.

Οἱ ὀργανισμοὶ κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως δὲν ἔχουν μεταφυσικὰς ιδιότητας, οὕτως ὥστε μὲ περιορισμένους πόρους νὰ ἐξασφαλίζουσι ὀγκώδεις παροχάς.

Εἶναι ἀπλῶς ἰδρύματα ἀποταμιεύσεως μέρους τῶν εἰσοδημάτων τῶν δημιουργουμένων ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ἠσφαλισμένων, διαφέροντα κατὰ τοῦτο μόνον ἀπὸ τὰ συνήθη Ταμιευτήρια, ὅτι, εἰς περίπτωσιν μὴ ἐπελεύσεως τοῦ ἀσφαλιζομένου κινδύνου, ὁ ἠσφαλισμένος, μολοντί κατέβαλεν εἰσφοράς, δὲν ἀπολαμβάνει ἀντίστοιχον παροχήν, ἐνῶ τούναντίον ἐκεῖνος ποὺ ὑπέστη τὰς συνεπείας τοῦ ἀσφαλιστικοῦ κινδύνου ἀπολαμβάνει παροχὰς ὑπερβαίνουσας ἐνδεχομένως τὰς εἰσφοράς του.

Πέραν τούτου ὅμως πᾶσα ἀνύψωσις τῆς στάθμης τῶν παροχῶν προϋποθέτει ἀναποφεύκτως ἀντίστοιχον τοιαύτην τῶν πόρων τοῦ ἀσφαλιστικοῦ φορέως.

Β' Δομὴ καὶ οἰκονομικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν φορέων

Ἐνωτέρω καθωρίσθη ὡς πρῶτον ἐκ τῶν ἐρευνητέων θεμάτων, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ θεσμοῦ τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ἡ δομὴ τῶν φορέων αὐτῆς καὶ τὰ συναφῆ πρὸς τὴν οἰκονομικὴν δρᾶσιν καὶ κατὰστασιν αὐτῶν ποικίλα χαρακτηριστικὰ.

Ἡ ἀκολουθοῦσα ἀνάλυσις σκοπεῖ νὰ χαράξῃ μίαν κατὰ τὸ δυνατόν σαφῆ καὶ συνοπτικὴν εἰκόνα τῶν ὡς ἀνωτέρω ἐρευνητέων ἀντικειμένων.

Ἐπιδίωξις τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῶν μέσων πρὸς ἀντιμετώπισιν διαφόρων δυσμενῶν διὰ τοὺς ἠσφαλισμένους ἐνδεχομένων (τὰ ὅποια εἰς τὴν ἀσφαλιστικὴν ὀρολογίαν καλοῦνται γενικῶς κίνδυνοι). Ἐπὶ τὰ

ένδεχόμενα αὐτὰ ὠρισμένα μὲν εἶναι βέβαιοι ὅτι θὰ πραγματοποιηθοῦν, ὡς ἡ διακοπή τοῦ ἐκ τῆς ἐργασίας εἰσοδήματος κατὰ τὴν κατάληψιν ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας, ἄλλα δὲ ἀπλῶς πιθανά, ὅπως ἡ ἀσθένεια, ἡ ἀναπηρία κ.ἄ. καὶ σὶ ἐξ αὐτῶν οἰκονομικαὶ συνέπειαι εἰς βάρος τοῦ ἡσφαλισμένου.

Ἡ συμβολὴ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ φορέως εἰς τὴν τοιαύτην ἀντιμετώπισιν τῶν ένδεχομένων καλεῖται γενικῶς παροχὴ καὶ διακρίνεται εἰς παροχὴν εἰς εἶδος, ἂν πραγματοποιηθῆται διὰ προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν καὶ ὑλικῶν ἀγαθῶν, ὅπως προκειμένου περὶ τῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως καὶ τῆς νοσηλείας τῶν ἀσθενῶν, καὶ εἰς παροχὴν εἰς χρῆμα, ὅπως ἡ χορήγησις συντάξεως.

Ἡ ποικιλία τῶν παροχῶν, πλὴν τῆς διακρίσεως εἰς εἶδος καὶ εἰς χρῆμα, ἐμφανίζεται εἰδικώτερον διὰ τῆς κατανομῆς αὐτῶν εἰς τοὺς καλουμένους κλάδους ἀσφαλίσεως. Οἱ κλάδοι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι πέντε ἐν ὄλῳ :

Ἀσθeneίας, κυρίας συντάξεως, ἐπικουρικῆς συντάξεως, προνοίας ἐφ' ἅπας παροχῶν, λοιπῶν παροχῶν.

Ὁ κλάδος ἀσθeneίας χορηγεῖ παροχὰς εἰς εἶδος μὲν ὑπὸ τὰς μορφὰς ἱατρικῆς περιθάλψεως καὶ τῶν συναφῶν ἐξετάσεων ἐργαστηριακῶν κ.ἄ., χορηγῆσεως φαρμάκων καὶ ποικίλων θεραπευτικῶν μέσων, καὶ τέλος, νοσηλείας ἐντὸς θεραπευτηρίων ἐν γένει. Εἰς χρῆμα δὲ χορηγεῖ περιοδικὰ ἐπιδόματα ἀσθeneίας, ἐργατικοῦ ἀτυχήματος καὶ μητρότητος καὶ ἐφ' ἅπας βοηθήματα δι' εἰδικὰ περιπτώσεις θεραπευτικῆς ἀγωγῆς.

Σημειωτέον ὅμως ὅτι οὔτε ὄλαι αἱ κατηγορίαι τῶν παροχῶν ἀσθeneίας χορηγοῦνται ὑπὸ πάντων γενικῶς τῶν ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν τῶν καλυπτότων τὸν κίνδυνον ἀσθeneίας, οὔτε ἐπίσης εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἐπαρκείας.

Οἱ ἐπόμενοι τρεῖς κλάδοι χορηγοῦν μόνον εἰς χρῆμα παροχὰς, δηλαδὴ συντάξεις καὶ τὰ κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς ἐνεργείας καταβαλλόμενα ἐφ' ἅπας χρηματικά ποσὰ προνοίας, ὡς καὶ προικοδοτήσεως θυγατέρων τῶν ἡσφαλισμένων, ὃ δὲ τελευταῖος κλάδος περιλαμβάνει εἰς εἶδος παροχὰς, ὡς ἡ διαμονὴ εἰς παιδικὰ ἔξοχὰς τῶν τέκνων τῶν ἡσφαλισμένων, ἡ ψυχαγωγῆσις, διὰ παροχῆς εἰσιτηρίων θεαμάτων, καὶ ἡ στέγασις εἰς ἐργατικὰς κατοικίας ἢ ἄλλως. Ἐπίσης δὲ εἰς χρῆμα τοιαύτας, ὡς εἶναι τὰ ἐπιδόματα ἀνεργίας καὶ ἄλλα παρεμφερῆ.

Αὐτὴ εἶναι ἐν ἄδραϊς γραμμαῖς ἢ εἰκῶν τῆς ποιοτικῆς συνθέσεως τῶν ἀσφαλιστικῶν παροχῶν.

Οἱ ἀσφαλιστικοὶ ὀργανισμοὶ καλύπτουν, σχεδὸν κατὰ κανόνα, κινδύνους ἀντιστοιχοῦντας εἰς πλείους τοῦ ἐνὸς κλάδους ἀσφαλίσεως.

Κατατάσσονται δέ, βάσει τοῦ οἰκονομικῶς σημαντικώτερου ἐκ τῶν ἐξυπηρετουμένων κλάδων, εἰς πέντε ὁμωνύμους πρὸς τοὺς ἀνωτέρω κλάδους κατηγορίας, ἧτοι εἰς Ὀργανισμοὺς Ἀσφαλίσεως Ἀσθeneίας, Ὀργανισμοὺς Κυρίας Ἀσφαλίσεως, Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως, Προνοίας καὶ, τέλος, Ὀργανισμοὺς Ἀσφαλίσεως λοιπῶν παροχῶν. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην, ἐπὶ παραδείγματι, τὰ Ταμεῖα Ὑγείας τῶν ὑπαλλήλων τῶν Τραπεζῶν εἶναι Ὀργανισμοὶ Ἀσφαλίσεως Ἀσθeneίας, τὸ ΙΚΑ, ὃ ΟΓΑ καὶ τὸ ΤΕΒΕ εἶναι Κυρίας Ἀσφαλίσεως, τὰ διάφορα Ταμεῖα Ἀρωγῆς τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων εἶναι Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως, τὸ Ταμεῖον Προνοίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων εἶναι Ὀργανισμὸς Προ-

νοίας και τέλος ό 'Οργανισμός 'Απασχολήσεως και 'Ασφαλίσεως 'Ανεργίας είναι 'Οργανισμός 'Ασφαλίσεως λοιπών παροχών.

Παράλληλως πρός τους 'Οργανισμούς Κοινωνικής 'Ασφαλίσεως, ανάλογον άσφαλιστικήν δρᾶσιν έπιτελοῦν και ώρισμένα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου διά τους παρ' αύτοίς άπασχολουμένους, όπως είναι τὸ Δημόσιον διά τους πάσης κατηγορίας κρατικούς λειτουργούς, οί μεγάλοι Δήμοι τῆς Χώρας, ό 'Οργανισμός λιμένος Πειραιώς, ή Δημοσία 'Επιχειρήσεις 'Ηλεκτρισμοῦ, είναι δηλαδή συγχρόνως και έργοδότες και 'Ασφαλιστικοί 'Οργανισμοί τοῦ προσωπικοῦ των.

'Ετερον κριτήριο διακρίσεως τῶν 'Ασφαλιστικῶν 'Οργανισμῶν εις δύο χωριστάς κατηγορίας είναι ή ιδιότης τῶν ήσφαλισμένων, άφ' ένός μὲν ως παρεχόντων έξηρητημένην έργασίαν, άρα εισπραττόντων άμοιβήν έργασίας παρ' έργοδότη, άφ' έτέρου δέ ως αὐτοτελῶς εργαζομένων, κτωμένων έπομένως εισόδημα άπ' εύθείας παρά τῶν καταναλωτῶν τῶν ὑπ' αὐτῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, και τῶν εμπόρων ή καταναλωτῶν τῶν παραγομένων ὁμοίως προϊόντων.

'Η τοιαύτη διάκρισις τῶν 'Ασφαλιστικῶν 'Οργανισμῶν έχει οὐσιώδη σημασίαν προκειμένου νά δικαιολογηθῆ ή προέλευσις τῶν πόρων έκάστου 'Οργανισμοῦ.

Διά τους μισθωτούς ήσφαλισμένους ή συμμετοχή τοῦ έργοδότη εις τήν άσφαλιστικήν εισφοράν, προκειμένου βεβαίως περί 'Οργανισμῶν κυρίας άσφαλίσεως, είναι άπολύτως έπιβεβλημένη. Τοῦτο είναι τὸ λογικόν άποτέλεσμα τῆς σιωπηρᾶς άναγνωρίσεως τοῦ γεγονότος, ότι ό έργοδότης πορίζεται τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τοῦ εις αὐτὸν περιεχομένου μέρους τοῦ εισοδήματος τῆς επιχειρήσεως, ως μερίδιον άπό τὸ συνολικόν εισόδημα, πού παρήγαγεν «ή έκτελοῦσα έργασία» τῶν μισθωτῶν.

'Ὡς πρόχειρον δείγμα τῆς τοιαύτης κατανομῆς τοῦ εισοδήματος παραθέτομεν τὰ έξαγόμενα τῆς έρευνῆς τῆς 'Εθνικῆς Στατιστικῆς 'Υπηρεσίας ἐπὶ τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τοῦ έτους 1964. Οὔτως, ἐπὶ 5800 καταστημάτων με 8 1/2 χιλιάδας πρόσωπα έργοδοτῶν και αντίστοιχως 208 χιλιάδας μισθωτούς, έν γένει, ή μὲν άμοιβή έργασίας τῶν δευτέρων άνήλθεν εις 5.910 έκατομμύρια, τὸ δέ μερίδιον τῶν έργοδοτῶν εκ τοῦ συνολικοῦ παραχθέντος καθαρῶς βιομηχανικοῦ εισοδήματος (δηλαδή 70 % τῆς «έξ άπογραφῆς» προστιθεμένης άξίας) εις 4.780 έκατομμύρια.

'Ο κατ' αὐθαίρετον επέκτασιν ὁμως χαρακτηρισμὸς τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ως έργοδότης δῆθεν, ώρισμένων κατηγοριῶν έλευθέρων έπαγγελματιῶν, παρεχόντων προσωπικὰς ὑπηρεσίας, οὐδέν έχει λογικόν ή ήθικόν έρεισμα. 'Ο καταναλωτῆς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ έλευθέρου επαγγελματιοῦ καταβάλλει εις αὐτὸν ὀλόκληρον τήν άντιστοιχοῦσαν εις τήν γενομένην έργασίαν άμοιβήν και οὐδέν παρακρατεῖ ὑπέρ έαυτοῦ, ὅπως συμβαίνει εις τήν περίπτωση τῆς μισθωτῆς έργασίας. Οὐδεμίαν συνεπῶς έχει ὑποχρέωσιν πρὸς καταβολήν έργοδοτικῆς εισφορᾶς, ήτις παρὰ ταῦτα έθεσπίσθη ως «κοινωνική εισφορά» ὑπέρ ώρισμένων προνομιοῦχων τάξεων έλευθέρων επαγγελματιῶν.

'Η ὑπαγωγή εις τήν άσφάλισιν τῶν μισθωτῶν τῶν ήσφολισμένων ὑπό

τῶν Ὄργανισμῶν Κυρίας Ἀσφαλίσεως, καλυπτόντων τοὺς κλάδους Ἀσθενείας καὶ κυρίας Συντάξεως, ὡς καὶ τῶν Ὄργανισμῶν τῶν ἐξασφαλιζόντων τὴν στέγασιν καὶ τὰς παροχὰς ἀνεργίας κλπ., εἶναι ἀναγκαστικὴ κατὰ τὸν νόμον. Αὐτοὶ ἄλλως τε εἶναι καὶ οἱ οικονομικῶς σημαντικώτεροι, οἱ λοιποὶ δὲ ἀποτελοῦν παραφυάδας τούτων. Ὑποχρεωτικὴ ὁμοίως εἶναι ἡ ἀσφάλις τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν εἰς τοὺς οἰκείους φορεῖς κυρίας ἀσφαλίσεως. Ἡ ἀρχικὴ σύστασις τῶν Ὄργανισμῶν Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως καὶ Προνοίας ὑπῆρξε βεβαίως προαιρετικὴ διὰ τοὺς ἠσφαλισμένους, ἐφεξῆς ὅμως κατέστη ἐπίσης νόμῳ ὑποχρεωτικὴ ἢ ὑπαγωγὴ εἰς αὐτοὺς.

Ἦδη, μετὰ τὴν ἀναγκαίαν ταύτην προεσαγωγικὴν περιγραφὴν τῆς δομῆς τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἐπακολουθεῖ τὸ θέμα ἐρεύνης ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν Ὄργανισμῶν καὶ μάλιστα ἰδιαίτερος ἐκείνων τῆς Κυρίας Ἀσφαλίσεως. Ἡ ἔρευνα αὕτη εὐκτέον μὲν θὰ ἦτο νὰ διέθετε τὴν δυνατότητα νὰ ἐπεδίωκε τὴν διαπίστωσιν τῆς ἐπαρκείας ἢ μὴ τῶν ὑφισταμένων καὶ προβλεπομένων πόρων ἐκάστου Ὄργανισμοῦ πρὸς κάλυψιν τῶν ἀνειλημμένων τρεχουσῶν καὶ μελλουσῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ. Ἡ διαπίστωσις αὕτη συνάγεται, ὡς γνωστὸν, ἐκ τοῦ καλουμένου ἀσφαλιστικοῦ ἰσοζυγίου, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ κατάρτισις προϋποθέτει τὴν ὑπαρξίν ἀναλογιστικῆς μελέτης βασιζομένης ἐπὶ λεπτομερῶν δημογραφικῶν στοιχείων τοῦ ἠσφαλισμένου πληθυσμοῦ, ἀμέσου καὶ ἐμμέσου, καὶ μακροχρονίων παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν μεταβολῶν τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῶν. Ἡ τοιαύτη δὲ προϋπόθεσις εἶναι οὐσιαστικῶς ἀνύπαρκτος διὰ τὸ σύνολον τῶν ἐν λόγῳ Ὄργανισμῶν, μὲ τὴν προφανῆ συνέπειαν ὅτι ἡ παρ' ἐκάστῳ Ὄργανισμῶ ρύθμισις τῆς σχέσεως τοῦ ὕψους τῶν παροχῶν πρὸς ἐκεῖνο τῶν πόρων εἶναι ἐντελῶς ἐμπειρικὴ καὶ αὐθαίρετος.

Οὕτω διαπιστοῦται ὅτι ἐλλείπει τὸ ἀσφαλὲς κριτήριον, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐλεγχθῆ ἡ βιωσιμότης ἐκάστου Ὄργανισμοῦ ὑπὸ τὸ κρατοῦν παρ' αὐτῶ καθεστῶς προσόδων καὶ δαπανῶν.

Παρὰ ταῦτα, ὅμως, διὰ τὸν ὑπὸ τῆς παρουσίας ἐρεύνης ταχθέντα σκοπόν, τὸν ἔλεγχον δηλαδὴ τῆς ὀμαλῆς ἢ μὴ λειτουργίας τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ συνόλου τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν φορέων, εἶναι ἐπαρκῆ καὶ ἄλλα προχειρότερα τεκμήρια.

Ὡς εἶναι γνωστὸν οἱ Ὄργανισμοὶ οἱ χορηγοῦντες συντάξεις ἐφαρμόζουν τὸ οικονομικὸν σύστημα τῆς κεφαλαιοποιήσεως τῶν ἐκ πάσης πηγῆς προσόδων αὐτῶν, διὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν ἀναγκαίων ἀποθεματικῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν μελλοντικῶν ὑποχρεώσεων πρὸς τοὺς ἠσφαλισμένους.

Καὶ ναὶ μὲν ἡ ἀπλή ὑπαρξις ἀποθεματικοῦ δὲν ἀποδεικνύει καὶ ὑγιᾶ οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ Ὄργανισμοῦ, ἡ παντελής ὅμως ἔλλειψις τοιούτου—ὅταν αἱ πρόσοδοι ἀπορροφῶνται ἀπὸ τὰς δαπάνας—ὅπως ἐπίσης, προφανῶς, καὶ ἡ δημιουργία ἐλλείμματος, λόγῳ ἀνεπαρκείας τῶν προσόδων, πείθουσαν ἀναμφισβητήτως ὅτι ἡ οικονομικὴ ἀνοχὴ τοῦ ἔχει καμθῆ καὶ ἐπιβάλλεται ἄμεσος ἀναπροσαρμογὴ τῶν πόρων πρὸς τὰς δαπάνας.

Τυπικὸν δεῖγμα τοιαύτης ἐλλειμματικῆς λειτουργίας ἀποτελεῖ ὁ κορυ-

φαίος Ἀσφαλιστικός Ὄργανισμός τῆς χώρας, τὸ Ἴδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ὁ Κλάδος Συντάξεων τοῦ ΙΚΑ ἐμφανίζει ἀδιακόπως ἀπὸ τοῦ 1956 καὶ ἐφεξῆς σημαντικὰ ἑλλείμματα κυμαινόμενα μεταξὺ 25 % καὶ 30 % τῶν ἐτησίων ἐσόδων μέχρι τοῦ 1966, ἐνῶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1967 ἡ ὑπεροχὴ αὐτῆ τῶν δαπανῶν ἐπὶ τῶν ἐσόδων ἔφθασε τὸ μέγιστον ὕψος τῶν 40 %. Κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη τὰ ἐν λόγῳ ἑλλείμματα ἐκαλύπτοντο ἐκ τῶν πλεονασμάτων τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας, ἥδη κατὰ τὸ 1967 τὸ ἀντίστοιχον πλεόνασμα ὑπερεκαλύφθη οὕτως, ὥστε παρέμεινεν ἀκάλυπτον ἑλλειμμα 412 ἑκατομμυρίων.

Σαφεστέραν εἰκόνα τῆς ὑφισταμένης καταστάσεως παρέχει ἡ παρακολούθησις τῆς ἐξελίξεως τοῦ Κλάδου Συντάξεως καθ' ἑαυτὸν, ἄνευ τῶν ἐκ συμψηφισμοῦ τῶν δύο κλάδων προκυπτόντων ἀποτελεσμάτων.

Οὕτως, ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1966 προκύπτει ὕψος ἑλλείμματος Κλάδου Συντάξεως 2.856 ἑκατομ. Τοῦτο δέον νὰ μειωθῆ κατὰ τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸν κλάδον ποσοστὸν 40 % τῶν καθυστερουμένων ὑπὸ τῶν ἐργοδοτῶν εισφορῶν 1.447 ἑκατ. ἐν ὄλῳ, ἦτοι κατὰ 580 ἑκατ., περιοριζόμενον συνεπῶς εἰς 2.276 ἑκατ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ μέχρι τέλους τοῦ 1966 συσσωρευθὲν ἑλλειμμα λόγῳ ἀνεπαρκειᾶς τῶν ἐσόδων πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τοῦ Κλάδου Συντάξεων. Εἶναι δὲ προφανές ὅτι εἰς ἓνα Ὄργανισμὸν ἀριθμοῦντα ἤδη τριακονταετῆ βίον, ἄρα ἀσφαλιστικῶς ὄριμον, οὐ μόνον ἑλλειμμα ἀπεκλείετο, ἀλλ' ἐπεβάλλετο ἡ συσσωρεύσις σεβαστοῦ ὕψους ἀποθεματικῶν τοῦ Κλάδου Συντάξεων.

Τὸ ἀπὸτέλεσμα ὁμῶς τοῦτο ἔδει ν' ἀναμένεται ἐφ' ὅσον οἱ πόροι τοῦ κλάδου τούτου περιορίζοντο εἰς τὸ πενιχρὸν ποσοστὸν τῶν 8 % τὸ πολὺ ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς ἐργασίας εισοδήματος τῶν ἠσφαλισμένων, ἡ δὲ ποσοστιαία σχέσις τῶν πάσης κατηγορίας συνταξιούχων (ἀναπηρίας, γῆρατος, θανάτου) πρὸς τοὺς ἐνεργοὺς ἠσφαλισμένους ἔβαινε διαρκῶς αὐξουσα, φθάσασα τὰ 22 1/2 % κατὰ τὸ 1967 (179 χιλ. συν/χων ἐπὶ 820 χιλ. ἐνεργῶν). Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ μὲν μέση μηνιαία σύνταξις γενικῶς τῶν συν/χων τοῦ ΙΚΑ κατὰ τὸ 1967 ἀνῆλθεν εἰς 1.400 δραχμάς, ἦτοι εἰς 19.600 ἐτησίως, ἀντιστοιχεῖ δὲ εἰς 4 1/2 % ἐνεργοῦς εἰς συνταξιοῦχος, ἔπεται ὅτι θὰ ἔδει νὰ δημιουργηθοῦν πόροι ἐκ πάσης πηγῆς, ἀντιστοιχοῦντες εἰς ἕκαστον ἐνεργὸν ἠσφαλισμένον, ὕψους 4.300 δρχ. ἐτησίως χωρὶς νὰ ἀποταμιεύεται τι ὑπὲρ αὐτοῦ, πρὸς κάλυψιν τῶν καταβαλλομένων συντάξεων καὶ μόνον.

Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο ἀντιπροσωπεύει τὰ 12,5% περίπου τοῦ μέσου κατὰ κεφαλὴν εισοδήματος ἐξ ἀμοιβῆς ἐργασίας τῶν ἠσφαλισμένων κατὰ τὸ ἔτος 1967. Τόσον ἐπομένως, καὶ ὄχι 8 %, ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ὕψος τῶν πόρων διὰ νὰ μὴ ἐμφανισθῆ ἀπλῶς ἑλλειμμα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Γ' Ἀνάλυσις τῶν οἰκονομικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν φορέων

Ἀκολουθεῖ ἤδη, διὰ τοὺς σημαντικωτέρους ἐκ τῶν Ὄργανισμῶν Κυρίας Ἀσφαλίσεως τῶν μισθωτῶν ἠσφαλισμένων, ἀνάλυσις τῶν οἰκονομικῶν αὐτῶν

στοιχείων ανάλογος πρὸς τὴν γενομένην διὰ τὸν Κλάδον Συντάξεως τοῦ Ι.Κ.Α. εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον.

Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀνήκουν 13 Ὄργανισμοὶ μὲ σύνολον 165 χιλιάδων ἠσφαλισμένων τοῦ Κλάδου Συντάξεων, λήγοντος τοῦ ἔτους 1966.

Ἐξ αὐτῶν 91 1/2 χιλιάδες εἶναι ναυτικοί, ὑπαγόμενοι δηλαδὴ εἰς τὸ ΝΑΤ, 8 1/2 χιλιάδες κληρικοὶ τοῦ ΤΑΚΕ, 14 1/2 χιλιάδες τυπογράφοι καὶ ἀσχολούμενοι ἐν γένει εἰς γραφικὰς τέχνας, 8 χιλιάδες κοινοτικοὶ ὑπάλληλοι, 4 χιλιάδες προσωπικὸν γεωργοσυνεταιριστικῶν ὀργανώσεων, 16 χιλιάδες τοῦ ΟΤΕ, ἐπίσης 16 χιλιάδες τῶν πέντε Ταμείων Συντάξεων Τραπεζιτικῶν, καὶ 6 1/2 χιλιάδες προσωπικὸν Ἐπιχειρήσεων Ἡλεκτρισμοῦ (ΗΕΜ, ΗΕΑΠ, ΕΗΕ) ὑπαγόμενον εἰς δύο χωριστὰ Ταμεία.

Δύο ἔτι Ὄργανισμοὶ τῆς αὐτῆς κατηγορίας δηλαδὴ τὰ Ταμεία Ἀρτεργατῶν καὶ Κεραμοποιῶν μὲ 15 χιλιάδας ἐν ὄλῳ ἠσφαλισμένων δὲν συμπεριλήφθησαν εἰς αὐτὴν διότι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1967 συνεχωνεύθησαν μετὰ τοῦ ΙΚΑ.

Εἰς τὴν ἀκολουθοῦσαν ἀνάλυσιν παρατίθενται τὰ ὁμοταγῆ στοιχεῖα ἐκάστου τῶν Ὄργανισμῶν τούτων πρὸς ἐκεῖνα τοῦ ΙΚΑ, τὰ ὁποῖα ἐπανυπολογίζονται ἐνταῦθα, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν διὰ λόγους συγκρισιμότητος τῆς μέσης συντάξεως γήρατος (καὶ ὄχι τῆς γενικῆς πάσης κατηγορίας) βάσει τῶν δεδομένων τοῦ ἔτους 1966.

Κλάδος Συντάξεων ΙΚΑ: Μέσον ἐτήσιον ἐκ τῆς ἐργασίας εἰσόδημα ἐνεργοῦ ἠσφαλισμένου 32,4 χιλιάδες δραχμῶν. Μέση ἐτήσια σύνταξις γήρατος 19,3 χιλιάδες δραχ. Ποσοστιαία σχέσις συντάξεως πρὸς εἰσόδημα 59,5 %. Ἔσοδα τοῦ Κλάδου ἐκ πάσης πηγῆς 9,4 % τοῦ συνολικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐνεργῶν ἠσφαλισμένων. Δαπάναι αὐτοῦ διὰ παροχὴν συντάξεων μόνον, μὴ συυπολογιζομένων τῶν δαπανῶν διοικήσεως, 11,15 % τοῦ αὐτοῦ εἰσοδήματος. Ἐλλειμμα 1,75 %. Ἀναλογία συνταξιούχων πρὸς ἐνεργούς 1 πρὸς 5.

Ναυτικὸν Ἀπομαχικὸν Ταμεῖον (ΝΑΤ): Στοιχεῖα ἀντίστοιχα πρὸς τὰ ἀνωτέρω τοῦ ΙΚΑ: Εἰσόδημα 37,4. Σύνταξις 26,2. Σχέσις 70 %. Ἔσοδα Κλάδου 12,7%. Παροχαὶ 9,5%. Πλεόνασμα 3,2%. Ἀναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 5 1/2.

Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως Κλήρου (ΤΑΚΕ): Εἰσόδημα 32,0. Σύνταξις 11,3. Σχέσις 35,3 %. Ἔσοδα Κλάδου 17,9 %. Παροχαὶ 13 %. Πλεόνασμα 4,9 %. Ἀναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 2,6.

Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως Τυπογράφων κλπ.: Εἰσόδημα 38,2. Σύνταξις 26,0. Σχέσις 68%. Ἔσοδα Κλάδου 15,2%. Παροχαὶ 11,4%. Πλεόνασμα 3,8%. Ἀναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 4,75.

Ταμεῖον Συντάξεων Κοινοτικῶν Ὑπαλλήλων: Εἰσόδημα 17,5. Σύνταξις 13,9. Σχέσις 79%. Ἔσοδα Κλάδου 16,9%. Παροχαὶ 12,3%. Πλεόνασμα 4,6%. Ἀναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 4,4.

Ταμεῖον Προσωπικοῦ Γεωργικῶν Συνεταιριστικῶν Ὄργανώσεων. Εἰσόδημα 51,5. Σύνταξις 37,8. Σχέσις 73,5%. Ἔσοδα Κλάδου 18,1%. Παροχαὶ 12,2%. Πλεόνασμα 5,9%. Ἀναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 5,3.

Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως Προσωπικοῦ ΟΤΕ. Εἰσόδημα 56,9. Σύνταξις 61,3.

Σχέσις 107,8%. *Εσοδα Κλάδου 14,9%. Παροχαί 7,7%. Πλεόνασμα 7,2%. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 12.

Ταμείον Συντάξεων Προσωπικοῦ Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Εἰσόδημα 117,0. Σύνταξις 60,8. Σχέσις 52%. *Εσοδα Κλάδου 14,8%. Παροχαί 15,13%. *Ἐλλειμμα $1\frac{1}{3}\%$. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 2,9.

Ταμείον Συντάξεων Προσωπικοῦ πρώην Τραπεζῆς Ἀθηνῶν. Εἰσόδημα 98,2. Σύνταξις 72,8. Σχέσις 74%. *Εσοδα Κλάδου 26,6%. Παροχαί 37,7%. *Ἐλλειμμα 11,1%. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 1,5.

Ταμείον Συντάξεων Προσωπικοῦ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Εἰσόδημα 82,5. Σύνταξις 61,9. Σχέσις 75%. *Εσοδα Κλάδου 31,2%. Παροχαί 37,8%. *Ἐλλειμμα 6,6%. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 1,85.

Ταμείον Ἀσφαλίσεως Προσωπικοῦ Ἴονικῆς—Λαϊκῆς Τραπεζῆς. Εἰσόδημα 74,5. Σύνταξις 61,3. Σχέσις 82%. *Εσοδα Κλάδου 28,4%. Παροχαί 29,75%. *Ἐλλειμμα 1,35%. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 2,3.

Ταμείον Συντάξεων Προσωπικοῦ Τραπεζῶν Ἑλλάδος—Κτηματικῆς. Εἰσόδημα 165,0. Σύνταξις 72,3. Σχέσις 44%. *Εσοδα Κλάδου 18,4%. Παροχαί 12,9%. Πλεόνασμα 5,5%. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 2,7.

Ταμείον Συντάξεων Προσωπικοῦ Ἑλλ. Ἡλεκτρ. Σιδηροδρόμων (ΕΗΣ). Εἰσόδημα 83,3. Σύνταξις 49,5. Σχέσις 59,5%. *Εσοδα Κλάδου 22,7%. Παροχαί 19,7%. Πλεόνασμα 3%. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 2,2.

Ταμείον Ἀσφαλίσεως Προσωπικοῦ ΗΕΑΠ καὶ ΕΗΣ. Εἰσόδημα 103,0. Σύνταξις 67,2. Σχέσις 65%. *Εσοδα Κλάδου 25,2%. Παροχαί 22,8%. Πλεόνασμα 2,4%. *Αναλογία συνταξιούχων 1 πρὸς 2,5.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναλύσεως συνάγεται ὅτι ὑπὸ τὸ κρατοῦν κατὰ τὸ ἔτος 1966 συνταξιοδοτικὸν καθεστῶς βιώσιμοι Ὄργανισμοὶ εἶναι : 1) Τὸ NAT, προφανῶς, δεδωμένου ἄλλωστε ὅτι εἶναι ὁ ἀρχαιότερος ἀσφαλιστικὸς φορεὺς ἐν Ἑλλάδι, εὐρίσκεται δηλαδὴ ἀπὸ μακροῦ εἰς τὸ στάδιον ὠριμότητος, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ὁμαλῆς πορείας εἰσόδου καὶ ἐξόδου ἡσφαλισμένων. Δὲν εἶναι δυνατὸν ὅμως νὰ ληφθῆ ὡς κριτήριον ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἄλλους φορεῖς, λόγῳ τῶν ἰδιαζούσης φύσεως κινδύνων ποὺ καλύπτει, ἐξ ἧς αἰτίας καὶ ἡ σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν συνταξιούχων τοῦ διαφέρει ἄρδην ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχον τῶν ἄλλων φορέων. Οὕτω π. χ. ἐνῶ εἰς τὸ ΙΚΑ τὰ ποσοστὰ συνταξιούχων ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου εἶναι κατὰ σειρὰν 22%, 53%, 25%, εἰς τὸ NAT εἶναι ἀντιστοιχῶς 13%, 30%, 57%.

2) Τὸ TAKE, διότι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀναλογία συνταξιούχων πρὸς ἐνεργοὺς εἶναι ἀπαραδέκτως ὑψηλὴ (δεδομένου ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τυχόντα Ὄργανισμὸν νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ 30% «1 πρὸς 3,3» διὰ νὰ ἐπαρκοῦν ἔσοδα τοῦ κλάδου μὴ ὑπερβαίνοντα τὰ 20% τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἡσφαλισμένων, με μέσον ὕψος συντάξεως γήρατος τὰ 60% τοῦ εἰσοδήματος αὐτοῦ) παρὰ ταῦτα ὅσον ὕψος συντάξεως γήρατος τὰ 60% τοῦ εἰσοδήματος αὐτοῦ) παρὰ ταῦτα τὸ λίαν περιορισμένον ὕψος τῆς συντάξεως ἀπ' ἐνὸς καὶ ἡ ἐκουσία παραμονὴ τῶν ἡσφαλισμένων ἐν ἐνεργείᾳ λόγῳ ἀκριβῶς τοῦ εὐτελοῦς ποσοῦ τῆς συντά-

ξεως ἀφ' ἑτέρου, βραχύνουν τὸν ὑπόλοιπον χρόνον συνταξιοδοτήσεως ἐπ' ὄφελεία τοῦ φορέως.

3) Τὸ Ταμεῖον Τυπογράφων κλπ., τελοῦν ἐπίσης εἰς τὸ στάδιον ὠριμότητος, τοῦ ὁποῦοι ἡ ποσοστιαία σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν συνταξιούχων συμπύπτει σχεδὸν πλήρως πρὸς τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν τοιαύτην τοῦ ΙΚΑ, διότι εἶναι ἀντιστοίχως 20% /ο, 55% /ο, 25% /ο. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ἡ ἀναλογία συνταξιούχων πρὸς ἐνεργοὺς ἐλάχιστα διαφέρει, οὔσα 1 πρὸς 4³/₄, ἔναντι 1 πρὸς 5 τοῦ ΙΚΑ. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν ἀνωτέρω συμπτώσεων χαρακτηριστικῶν ὁ φορεὺς αὐτὸς ἀποτελεῖ μικρογραφίαν τοῦ κλάδου συντάξεων τοῦ ΙΚΑ, ὁδηγεῖ δὲ εἰς τὸ συμπέρασμα περὶ τοῦ ὁποῖα ἔδει νὰ εἶναι καὶ τὰ λοιπὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κλάδου αὐτοῦ διὰ νὰ λειτουργῇ ὁμαλῶς. Δεδομένου δηλαδὴ ὅτι μὲ ἔσοδα 15,2% /ο τοῦ εἰσοδήματος καλύπτονται αἱ παροχαὶ καὶ συσσωρεύεται ἀπόθεμα 3,8% /ο, τὸ δὲ ἀπαιτούμενον διὰ τὰς παροχὰς ποσοστὸν ἐπίσης συμπύπτει σχεδόν, διότι εἶναι 11,4% /ο ἐδῶ ἔναντι 11,2% /ο τοῦ ΙΚΑ, συναγεται ὡς σφόδρα πιθανὴ ἡ ἐκδοχὴ ὅτι μόνον ἡ αὔξησις τῶν ἐσόδων τοῦ Κλάδου Συντάξεων τοῦ ΙΚΑ εἰς τὸ ὕψος τῶν 15% /ο τουλάχιστον ἀντὶ τοῦ ἐπιτευχθέντος 9,4% /ο, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τὸν ἐξυγιάνῃ καὶ καταστήσῃ βιώσιμον.

4) Τὸ Ταμεῖον Κοινοτικῶν Ὑπαλλήλων εἶναι ἐπίσης λίαν πιθανὸν ὅτι εἶναι βιώσιμον, διότι καὶ τὸ ἔσοδον 17% /ο εἶναι ἱκανῶς ὑψηλὸν καὶ ἡ ἀναλογία τῶν συνταξιούχων ἐντὸς τῶν ἐπιτρεπομένων ὀρίων.

5) Τὸ Ταμεῖον Γεωργοσυνεταιριστῶν εἶναι ἐπίσης σφόδρα πιθανὸν ὅτι εἶναι κατὰ μείζονα τοῦ προηγουμένου λόγον καὶ δι' ἀνάλογα αἰτία βιώσιμον.

Διὰ τὸ Ταμεῖον τοῦ ΟΤΕ δὲν εἶναι δυνατόν ἐκ τῶν ὑφισταμένων στοιχείων νὰ διατυπωθῇ βάσιμος πρόβλεψις περὶ τῆς πιθανῆς ἐξελίξεως τῆς οἰκονομικῆς εὐσταθείας του, διότι ἔχει συσταθῆ προσφάτως—ἀναλογία συνταξιούχων πρὸς ἐνεργοὺς 1 πρὸς 12—εἶναι δὲ ἄγνωστος ἡ καθ' ἡλικίαν σύνθεσις τῶν ἐνεργῶν, ἄρα καὶ ὁ ρυθμὸς μεταπτώσεως ἀπὸ τῆς ἐνεργείας εἰς τὴν σύνταξιν.

Διὰ τὰ ὑπόλοιπα πέντε Ταμεῖα προσωπικοῦ Τραπεζῶν ὅσον καὶ τὰ δύο τῶν Ἐπιχειρήσεων Ἡλεκτρισμοῦ αἱ συνθηκαὶ λειτουργίας των εἶναι, ὑπὸ ἐποψίν ἀσφαλιστικῆς δεοντολογίας, ἐντελῶς ἀπαράδεκτοι. Διότι δὲν εἶναι βεβαίως δυνατόν νὰ ἐπιβίωσῃ ἀσφαλιστικὸς φορεὺς μὲ ἀναλογίαν 45 συνταξιούχων ἔναντι 100 ἐνεργῶν, εἰ μὴ μόνον ἂν αἱ ἐργοδότηδες Τράπεζαι καὶ ἐπιχειρήσεις συνεχίσουν αἴρουναι τὰ βάρη, πού ἐδημιούργησεν ἡ εἰς εὐρείαν ἔκτασιν ἐφαρμογὴ τῆς ἐθελουσίας ἐξόδου.

Τὸ μέτρον αὐτὸ συνέτριψε κυριολεκτικῶς τὴν ἀντοχὴν αὐτῶν τῶν Ὀργανισμῶν μὲ τὴν ἀπότομον διόγκωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνταξιούχων, ἔτι δὲ μᾶλλον καὶ ἐκ τοῦ λόγου ὅτι οἱ οὕτω δημιουργηθέντες πρόσθετοι συνταξιούχοι θὰ συνταξιοδοτοῦνται ἐπὶ μακρότατον χρονικὸν διάστημα πέραν παντὸς προβλεπτοῦ ὀρίου διαρκείας, ὅσον ἀκριβῶς ἐμεσολάβει εἰς ἐκάστην περίπτωσιν μεταξὺ τῆς ἡλικίας ἐξόδου τοῦ ἐξερχομένου καὶ τοῦ ὀρίου ἡλικίας πρὸς συνταξιοδότησιν.

Πέραν αὐτῶν τῶν ὡς ἀνωτέρω ἐρευνηθέντων ὑφίστανται ἕτεροι 13 ἐπίσης Ὀργανισμοὶ κυρίως ἀσφαλίσεως μισθωτῶν, τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομικὴ ὑπόστασις

είναι έπισηφαλής και έκ μόνου του λόγου ότι ό αριθμός των ήσφαλισμένων είναι πολύ περιωρισμένος εις έκαστον έξ αύτων, δοθέντος ότι έν τώ συνόλω των καλύπτουν μόλις $8\frac{1}{2}$ χιλιάδας ένεργών. Έπί πλέον δέ και διότι ή αναλογία των συνταξιούχων έναντι των ένεργών έγγίζει τό άπαράδεκτον ύψος των 40% , δηλαδή 1 συνταξιούχος πρós $2\frac{1}{2}$ ένεργούς.

Συνοψίζοντες τά άνωτέρω παρατηρούμεν ότι έκ των ύφισταμένων, λήγοντος του έτους 1966 Όργανισμών κυρίας άσφαλίσεως των παρεχόντων έξηρητημένην έργασίαν προσώπων, έν συνόλω 27 τόν αριθμόν, καλυπτόντων έν έκατομμύριον ως έγγιστα ένεργών ήσφαλισμένων, μόνον οί πέντε έξ αύτων, περιλαμβάνοντες τό έν όγδοον του άνωτέρω συνόλου των ένεργών ήσφαλισμένων, έπιτρέπεται νά θεωρηθούν ως οικονομικώς αύτάρκεις και νά έπιβιώσουν άνευ έτέρας έξωθεν ένισχύσεως.

Έπιχειρούντες έν συνεχεία παρομοίαν έρευναν διά τούς όργανισμούς κυρίας άσφαλίσεως των έργαζομένων δι' ίδιον λογαριασμόν έν γένει, πλην των άσχολουμένων εις τήν πρωτογενή παραγωγήν, παραθέτομεν έν πρώτοις τά άκόλουθα πληροφορικá στοιχεία, άναφερόμενα έπίσης εις τήν κατά τό τέλος του έτους 1966 ύφισταμένην κατάστασιν. Οί σημαντικώτεροι τής κατηγορίας ταύτης Όργανισμοί, έξ τόν αριθμόν, περιελάμβανον έν συνόλω 442 χιλιάδας ένεργών ήσφαλισμένων. Έξ αύτων 265 χιλιάδες ήσαν οί χαρακτηριζόμενοι γενικώς ως έπαγγελματίαι και βιοτέχναι, ύπαγόμενοι εις τό Τ.Ε.Β.Ε., 99 χιλιάδες αύτοκινητισται του ΤΣΑ, $30\frac{1}{2}$ χιλιάδες έμποροι του όμωνύμου Ταμείου, $18\frac{1}{2}$ χιλιάδες νομικοί πάσης κατηγορίας, ύπαγόμενοι εις τό Ταμείον Νομικών, 17 χιλιάδες ίατροί και φαρμακοποιοί του ΤΣΑΥ, και 12 χιλιάδες έπιστήμονες τεχνικοί του ΤΣΜΕΔΕ.

Η άκολουθούσα άνάλυσις περιορίζεται κατ' άνάγκην εις πολύ στενώτερα πλαίσια έν συγκρίσει πρós τήν προηγηθείσαν τοιαύτην των Όργανισμών άσφαλίσεων των μισθωτών. Τοϋτο δέ διότι έλλείπει οιαδήποτε αξιόπιστος πληροφορία, έκ τής όποιας θα ήδύνατο νά ύπολογισθί τό μέσον έτήσιον εισόδημα των ήσφαλισμένων έκάστης των περιών πρόκειται έπαγγελματικών κατηγοριών. Είμαι δέ προφανώς τό μέσον τοϋτο εισόδημα, θεμελιώδες μέγεθος διά τόν προσδιορισμόν τής ποσοστιαίας πρós αυτό σχέσεως των έσόδων και των παροχών των Όργανισμών, έκ των όποίων σχέσεων, έν τελευταία άνάλυσει, έξαρτάται ή διαπίστωσις τής βιωσιμότητος ή μή του φορέως.

Διά τούς μισθωτούς ήσφαλισμένους δέν ύπήρχε τό κώλυμα τοϋτο, διότι έκ των γνωστών ποσοστών εισφοράς ήσφαλισμένων και έργοδοτών και των δεδομένων άπολύτων ύψών αύτων συνάγεται εύχερώς τό συνολικόν έτήσιον εισόδημα έξ άμοιβής έργασίας.

Έδω όμως μόνον μία λεπτομερής άνάλυσις των στοιχείων τής φορολογίας εισοδήματος των φυσικών προσώπων, έργασία θεωρητικώς όρθή, άλλά πρακτικώς άνέφικτος, θα ήτο δυνατόν νά ρίψη άμυδρόν τι φώς έπί του και καθ' έαυτό σκοτεινού και έκ τής τάσεως φοροδιαφυγής έτι μάλλον συσκοτιζόμενου τούτου άντικειμένου.

Εις άντίρροπον όμως τής τοιαύτης έλλείψεως έρευνάται κατωτέρω μία

άλλη σημαντικωτάτη πλευρά του θέματος, αναφερομένη εις τους κοινωνικούς πόρους των Ὁργανισμῶν αὐτῶν, τους προερχομένους δηλαδή ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴν εἰδικῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου πρὸς χρηματοδότησιν των, ὡς συμπλήρωμα τῆς εἰσφορᾶς τῶν ἠσφαλισμένων, λογιζομένης, κατὰ νομικὸν πλάσμα, ὡς ἐργοδοτικῆς δῆθεν εἰσφορᾶς, ὡς ἐὰν δηλαδή ὑπῆρχε σχέσις ἐργασίας τοῦ ἐλευθέρου ἐπαγγελματίου ὡς μισθωτοῦ πρὸς τὸ κοινωνικὸν σύνολον ὡς ἐργοδότην.

Δ' Ἄλλης μορφῆς ἀνάλυσις οικονομικῶν χαρακτηριστικῶν καὶ ἐνδεικνυομένη ἀναπροσαρμογὴ τῶν φορέων

Ὅπως εἶναι γνωστὸν, σημαντικὸν μέρος τῶν ἐσόδων ὠρισμένων Ὁργανισμῶν Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως προέρχεται ἀπὸ εἰδικῆς μορφῆς προσθέτου φορολογίας, ὅπως εἶναι ἢ ἐπὶ τοῦ φόρου εἰσοδήματος διὰ τὸν ΟΓΑ, τὰ ὑπὲρ τῶν Μετοχικῶν Ταμείων Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ποσοστὰ ἐπὶ τῶν προμηθειῶν τοῦ Δημοσίου, τὰ διάφορα ἔνσημα ὑπὲρ τῶν Ταμείων Νομικῶν, Ὑγειονομικῶν, Μετοχικῶν κλπ. Τὰ οὕτω συγκεντρούμενα ποσὰ καλύπτουν τὸ 1/5 περίπου (ἀκριβῶς 18,5% διὰ τὴν ὑπ' ὄψιν πενταετίαν) τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων τῶν Ὁργανισμῶν καὶ χαρακτηρίζονται ὡς «κοινωνικὴ εἰσφορά». Ἐσ σημειωθῆ δὲ ἐν παρόδῳ ὅτι τοιαύτη πηγὴ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν ὑπάρχει πλὴν τοῦ Καναδᾶ εἰς ὕψος περίπου 18%, ὅπου δὲ τυχὸν συναντᾶται εἶναι ἀσήμαντος, ὅπως 2,7% εἰς τὴν Γαλίαν καὶ 1,5% εἰς τὴν Γερμανίαν κατὰ τὸ 1963.

Ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν εἰσφορὰν τὰ 55% διατίθενται ὡς πόροι τοῦ Ὁργανισμοῦ Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων (ΟΓΑ), εἶναι δὲ προφανές ὅτι οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησης ἐπὶ τοῦ ὅτι τὸ κοινωνικὸν σύνολον, πού νέμεται τὰ προϊόντα τοῦ μόχθου τῆς ὑπαίθρου, δίκαιον εἶναι νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ στοιχειώδη μέσα συντηρήσεως εἰς τοὺς ἀπομάχους τῆς. Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα 45%, δηλαδή 1.316 ἑκατ. περίπου ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 2.907 ἑκατ. τοῦ 1966, ποσοστὸν 48% ὡς ἔγγιστα ἀπερρόφησαν τὰ πέντε Ταμεία ἐπαγγελματικῶν τάξεων δηλαδή τὰ ΤΕΒΕ, Ἐμπόρων, Νομικῶν, Ὑγειονομικῶν καὶ Τεχνικῶν. Τὸ ἀναλογοῦν δὲ εἰς ἕκαστον ἐνεργὸν ἠσφαλισμένον ἔσοδον κοινωνικῆς εἰσφορᾶς, λίαν διάφορον κατὰ Ταμείον, ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς ὡς ἑξῆς: ΤΕΒΕ 846, Ἐμπόρων 1.425, Νομικῶν 14.400, Ὑγειονομικῶν 5.040, Τεχνικῶν 975. Ἐναντι αὐτῶν εἰς ἕκαστον ἐνεργὸν ἠσφαλισμένον τοῦ ΙΚΑ ἀντιστοιχεῖ ἔσοδον μόνον 105 δραχμῶν ἐκ κοινωνικῆς εἰσφορᾶς, δηλαδή ὀλιγώτερον τοῦ 4% τῶν ἐσόδων τοῦ κλάδου συντάξεων, ἐνῶ εἰς τὰ ἀνωτέρω Ταμεία ἢ κοινωνικὴ εἰσφορά καλύπτει τὰ ἑξῆς ποσοστὰ: ΤΕΒΕ 33%, Ἐμπόρων 26%, Νομικῶν 80%, Ὑγειονομικῶν 45% Τεχνικῶν 8%. Εἶναι λοιπὸν προφανές ὅτι τὰ τέσσαρα πρῶτα στηρίζουν τὴν οἰκονομικὴν των ὑπόστασιν εἰς τὴν κοινωνικὴν εἰσφορὰν, ἐνῶ οἱ εἰς αὐτὰ ἠσφαλισμένοι δὲν εἶναι βεβαίως οἰκονομικῶς ἀσθενέστεροι ἀπὸ τοὺς μισθωτοὺς τοῦ ΙΚΑ. Διερευνῶντες βάσει ἐτέρων κριτηρίων, διαφόρων τῶν ἐφαρμοσθέντων εἰς τὰ Ταμεία τῶν μισθωτῶν, τὴν βιωσιμότητα τῶν ἀνωτέρω ἑξ Ταμείων ὑπελόγησαμεν τὴν σχέσιν τοῦ ὕψους τῶν ἐτησίων κατ' ἐνεργὸν ἠσφαλισμένον ἔσόδων,

πρὸς ἐκεῖνο τῆς μέσης ἐτησίας συντάξεως γήρατος, ἀντιπαραβάλλοντες αὐτὰ πρὸς τὰ ὁμοταγῆ τοῦ ὡς ὑποδειγματικοῦ ληφθέντος Ταμείου Τυπογράφων :

Ταμείον Τυπογράφων. Ἐτήσιον ἔσοδον κατὰ ἐνεργὸν 5,8 χιλ. Μέση ἐτήσια σύνταξις γήρατος 26,0 χιλ. Σχέσις ἐσόδου πρὸς σύνταξιν 100 : 450.

ΤΕΒΕ. Ἔσοδον 2,6. Σύνταξις 14,0. Σχέσις 100 : 540

Ἐμπόρων. Ἔσοδον 5,6. Σύνταξις 17,2. Σχέσις 100 : 310

ΤΣΑ. Ἔσοδον 2,2. Σύνταξις 24,5. Σχέσις 100 : 1.100.

Νομικῶν. Ἔσοδον 17,9. Σύνταξις 40,5. Σχέσις 100 : 225.

ΤΣΑΥ. Ἔσοδον 11,2. Σύνταξις 44,0. Σχέσις 100 : 350.

Τεχνικῶν. Ἔσοδον 12,3. Σύνταξις 44,6. Σχέσις 100 : 360.

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα δέον νὰ συνδυασθοῦν πρὸς τὴν ποσοστιαίαν σχέσιν τῶν συνταξιοῦχων πρὸς τοὺς ἐνεργούς, ἥτις ἔχει ὡς ἔπεται : ἐναντι 100 ἐνεργῶν ἀντιστοιχοῦν συνταξιοῦχοι : ΤΕΒΕ 20, Ἐμπόρων 26, Αὐτοκινητιστῶν 11, Νομικῶν 43, Ὑγειονομικῶν 27, Τεχνικῶν 16.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ συνάγεται ὅτι πλὴν τοῦ ΤΕΒΕ καὶ τοῦ τῶν Αὐτοκινητιστῶν, τῶν λοιπῶν Ταμείων ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις δὲν εἶναι ἐπισηφαλῆς. Αὐτὸ ἄλλως τε μαρτυρεῖ καὶ τὸ κατὰ κεφαλὴν ἐνεργοῦ ὕψος περιουσίας, ἔχον ὡς ἑξῆς εἰς χιλιάδας : ΤΕΒΕ 0,35. Ἐμπόρων 4,8. ΤΣΑ 2,0. Νομικῶν 30,0. ΤΣΑΥ 21,0. Τεχνικῶν 26,0.

Ὁ τρόπος πορισμοῦ ἐσόδων τῶν Ταμείων τούτων ἐξαιρέσει τοῦ τῶν Τεχνικῶν, δὲν φαίνεται ὁ ἐνδεδειγμένος καὶ—πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν ἠσφαλισμένων—χρῆζει ἀναπροσαρμογῆς. Ὅταν ὅπως ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, καλῆται τὸ εἰσόδημα τῆς μισθωτῆς ἐργασίας νὰ ἀποταμιεῖ χάριν τῆς συντάξεως ποσοστὸν περίξ τοῦ 15⁰/₁₀₀, δὲν εἶναι νοητὸν διατὶ οἱ ἐλεύθεροι ἐπαγγελματίαι δὲν ὀφείλουσιν νὰ πράξουν τὸ αὐτό, ἂν ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχουν ἐπαρκῆ καὶ ἀσφαλῆ συνταξιοδότησιν. Καὶ ἀπέχουν προφανῶς πάρα πολὺ ἀπὸ τὸ ποσοστὸν αὐτὸ ἐκεῖνα ποὺ εἰσφέρει κατὰ μέσον ὄρον ἕκαστος ἐνεργὸς κατὰ τὸ 1966 ἔχοντα ὡς ἑξῆς εἰς δραχμάς.

ΤΕΒΕ 1.730. Ἐμπόρων 4.020. ΤΣΑ 2.060. Νομικῶν 2.020. ΤΣΑΥ 3.870. Τεχνικῶν 9.650. Ἀντιλαμβανόμεθα βέβαια τὴν δυσφορίαν τῶν ἐνδιαφερομένων ἀπὸ τὰς διαπιστώσεις αὐτάς, ἀλλ' ἐὰν λάβουν τὸν κόπον νὰ ἐρωτήσουν τὴν πρῶτην τυχούσαν ἀσφαλιστικὴν ἐπιχείρησιν πόσῃ ἰσόβιον ράνταν θὰ ἐξηπράζιζαν δι' ἑαυτοὺς καὶ τοὺς οἰκέλους των μὲ μίαν μικτὴν ἀσφάλειαν ζωῆς θὰ ἐπληροφοροῦντο ὅτι μὲ τὰ ἀνωτέρω ἐτήσια ἀσφάλιστρα τὸ ὕψος τῆς θὰ ἦτο μᾶλλον ἀσήμαντον.

Ἀνάλογος πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν διερεύνησιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν Ὄργανισμῶν Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως πείθει ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις των εἶναι λίαν ἱκανοποιητικὴ πλὴν ἐλαχίστων μικρᾶς σημασίας ἐξαιρέσεων. Αὐτὸ καθίσταται ἐμφανὲς καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἔξοδα ἐν συνόλῳ τῶν Ὄργανισμῶν αὐτῶν καλύπτουν μόλις τὰ 75⁰/₁₀₀ τῶν ἐσόδων κατὰ τὸ ἔτος 1966, ἐνῶ εἰς τοὺς ὀργανισμοὺς κυρίας ἀσφαλίσεως καλύπτουν σχεδὸν τὸ σύνολον δηλαδὴ τὰ 97⁰/₁₀₀ τῶν ἐσόδων.

Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ Ὄργανισμοὶ αὐτοὶ εἶναι σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ των

οικονομικῶς αὐτάρκει, διότι πλὴν τῶν τεσσάρων Μετοχικῶν Ταμείων Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν, τῶν ὁποίων τὰ 25 % τῶν ἐσόδων προέρχονται ἀπὸ κοινωνικὴν εἰσφορὰν (ἔνσημα, κρατήσεις ἐπὶ δαπανῶν τοῦ Δημοσίου) ἐλάχιστα ἄλλα ἔχουν ἔσοδον ἐξ αὐτῆς τῆς πηγῆς.

Ὅμοια διαπίστῳσις προκύπτει καὶ διὰ τοὺς Ὀργανισμοὺς Προνοίας, ὅπου καλύπτονται ἐπίσης μόνον τὰ 75 % τῶν ἐσόδων ἀπὸ τὰ ἔξοδα, καὶ διὰ τοὺς Ὀργανισμοὺς Ἀσθενείας, ἐνθα ἡ κάλυψις φθάνει τὰ 87 %.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ, τέλος, τοὺς Ὀργανισμοὺς Λοιπῶν Παροχῶν, οὗτοι ἔχουν ὑπερεπάρκειαν ἐσόδων, διέθεσαν δὲ μόνον τὰ 60 % τῶν ἐκ 1.740 ἑκατ. ἐσόδων τῶν τοῦ 1966 διὰ καθαρῶς ἀσφαλιστικὰς παροχὰς καὶ δαπάνας διοικήσεως, ἐνῶ ἕτερα 30 % ἔδαπανήθησαν δι' ἄσκησιν ἄλλης μορφῆς κοινωνικῆς μερίμνης.

Διατυποῦντες ἤδη τὰ ἐκ τῆς παρουσίας ἐρεῦνης συμπεράσματα, ἐν ὄψει τῆς ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐπιδιωκομένης βελτιώσεως τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, σημειοῦμεν ὅτι κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην ἐνδείκνυται τὰ ἀκόλουθα :

α) Ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανωτικῆς : 1) Νὰ ἰδρυθῆ εἰς ἐνιαίῳ φορεῦς Ἀσφαλίσεως Ἀσθενείας, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ὑπαχθοῦν ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἠσφαλισμένοι τοῦ κλάδου ἀσθενείας, καταργουμένου τοῦ κλάδου τούτου ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἀσφαλιστικοὺς ὀργανισμοὺς ὡς πρὸς τὰς εἰς εἶδος παροχὰς μόνον. Ὁ ἐνιαῖος δηλαδὴ Ὀργανισμὸς αὐτὸς θὰ παρέχη ἱατροφαρμακευτικὴν καὶ νοσηλευτικὴν περίθαλψιν μόνον, ἐνῶ αἱ εἰς χρέμα παροχαὶ θὰ ὑπάγονται ὅπως πρότερον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν φορέων Κυρίας Ἀσφαλίσεως. Μὲ τὴν συγκέντρωσιν δὲ τῶν σχετικῶν ἐσόδων εἰς ἕνα φορέα θὰ καταστῆ δυνατὴ καὶ ἡ ἴδρυσις ἐιδικῶν νοσηλευτικῶν ἰδρυμάτων ἀνηκόντων εἰς αὐτὸν καὶ λειτουργούντων ὑπὸ τὰς αὐτὰς γενικῶς συνθήκας. Τοῦτο καὶ τὴν ποιότητα τῆς νοσηλευτικῆς ἀγωγῆς θὰ βελτιώσῃ καὶ τὴν ἀντίστοιχον δαπάνην θὰ περιορίσῃ διότι εἶναι προφανὲς ὅτι αἱ ἰδιωτικαὶ Κλινικαὶ ὅπου κατὰ τὸ πλεῖστον νοσηλεύονται οἱ ἠσφαλισμένοι, καθ' ὃ κερδοσκοπικαὶ ἐπιχειρήσεις, δὲν δύνανται νὰ ἐκφύγουν ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν καὶ τῶν οἰκονομικῶν κινήτρων.

2) Νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ κατὰ διαδοχικὰ, στάδια ἐνοποίησης τῶν Ὀργανισμῶν, διατηρουμένης τῆς κατὰ κατηγορίας διακρίσεως αὐτῶν, οὕτως ὥστε οὔτε ἡ Κυρία καὶ ἡ Ἐπικουρικὴ ἢ ἡ Προνοίας Ἀσφάλις νὰ συμπίπτῃ εἰς τὸν αὐτὸν φορέα, οὔτε νὰ εἶναι μικτὸς ὁ ἠσφαλισμένος πληθυσμὸς, δηλαδὴ νὰ μὴ ἀποτελῆται ἀπὸ μισθωτοῦς καὶ ἀπὸ ἐλευθέρους ἐπαγγελματίας. Κατὰ συνέπειαν οἱ Ὀργανισμοὶ Κυρίας Ἀσφαλίσεως θὰ συγχωνευθοῦν, ὅταν τοῦτο καταστῆ ἀντικειμενικῶς δυνατὸν, εἰς δύο χωριστοὺς φορεῖς : Ἐνα τῶν μισθωτῶν καὶ ἕτερον τῶν πάσης φύσεως ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν. Ἀντιστοιχῶς οἱ Ὀργανισμοὶ Ἐπικουρικῆς καὶ Προνοίας θὰ εἶναι ἐνδεδειγμένον νὰ συγχωνευθοῦν ἐπίσης εἰς δύο Ὀργανισμοὺς εἰς τὴν κάθε κατηγορίαν, μὲ κριτήριον τὴν ιδιότητα τῶν ἠσφαλισμένων, ὡς Δημοσίων λειτουργῶν ἢ μὴ. Οὕτω π.χ. ὅλα τὰ Ταμεία Ἀρωγῆς τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων θὰ ἐνοποιηθοῦν, τὰ δὲ ὑπόλοιπα, τῶν ἰδιωτῶν μισθωτῶν, θὰ ἀποτελέσουν ἄλλον φορέα.

3) Παραλλήλως πρὸς αὐτὰς τὰς ἐνεργείας νὰ ἰδρυθῆ εἰς ἐιδικὸς Ὀργα-

νισμός διαχειρίσεως τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῶν Ὄργανισμῶν Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως (ΟΔΑΠΟΚΑ), ὁ ὁποῖος ἀποστολὴν θὰ ἔχη τὴν μᾶλλον προσοδοφόρον ἀξιοποίησιν αὐτῆς. Σημειωτέον ὅτι ναί μὲν ἡ δηλωθεῖσα ὑπὸ τῶν Ὄργανισμῶν ἀξία τῆς περιουσίας αὐτῆς (ἐξαιρουμένων τῶν ἐργατικῶν πολυκατοικιῶν) φθάνει μόλις τὰ 1.700 ἑκατ. κατὰ τὸ 1966, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ ὕψος αὐτὸ εἶναι εἰκονικόν, τὸ δὲ ἐκ προσαρμογῆς πρὸς τὰς σημερινὰς συνθήκας εἶναι ἀσφαλῶς πολλαπλάσιον, τοῦλάχιστον διὰ τὰ παλαιὰ ἀκίνητα. Τὴν ἀνάγκην τῆς ἱδρύσεως τοιοῦτου Ὄργανισμοῦ, κινουμένου ἐντὸς εὐρυτάτων πλαισίων πρωτοβουλίας, δραστηριότητος καὶ χωρὶς τὰς τροχοπέδας τῆς εὐθυνοφοβίας, ὑπογραμμίζει ἡ ἐπὶ τόσα ἔτη παραμονὴ ἀνεκμεταλλεύτου τοῦ γνωστοῦ τεραστίου οἰκοπέδου τῆς πλατείας Συντάγματος. Οὕτω δὲ θὰ δημιουργηθῆ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πηγῆς προσαύξησης τῶν ἐσόδων τῶν Ὄργανισμῶν, εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς ἐνδεικνυομένης καταργήσεως ὠρισμένων κοινωνικῶν πόρων, πού καταδυναστεύουν τὸν κόσμον τῶν ἐπιχειρηματιῶν κυρίως καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν.

β) Ἀπὸ ἀπόψεως ἀναπροσαρμογῆς τοῦ ὕψους τῶν πόρων καὶ τῶν παροχῶν τῶν Ὄργανισμῶν.

Ε' Τελικὰ οἰκονομικὰ συμπεράσματα

Τὸ δυσκολώτερον θέμα πού θὰ ἀντιμετωπίσουν ἐκεῖνοι πού θὰ ἐπιχειρήσουν τὴν ἐξυγίανσιν τῶν φορέων τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως εἶναι ἀσφαλῶς, ἀπὸ τεχνικῆς πλευρᾶς μὲν, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀναγκαίου ὕψους τῶν ἐσόδων τοῦ φορέως διὰ νὰ ἐξασφαλίξεται ἡ δυνατότης χορηγήσεως προκαθωρισμένου ὕψους παροχῶν, ἀπὸ οὐσιαστικῆς δέ, ἡ ἐξεύρεσις τῶν πηγῶν ἀντλήσεως τῶν πόρων καὶ ὁ ἐναρμονισμὸς τῶν μεγεθῶν αὐτῶν—πόρων καὶ παροχῶν—πρὸς τὴν ὑφισταμένην οἰκονομικὴν πραγματικότητα, οὕτως ὥστε οὔτε ἡ οἰκονομία τῆς χώρας νὰ καμφθῆ, οὔτε οἱ ἀπόμαχοι τῆς ἐργασίας νὰ ἐξαθλιωθοῦν. Καὶ οἱ μὲν τεχνικοὶ ὑπολογισμοί, μολονότι περίπλοκοι, εἶναι ὁμῶς τυποποιημένοι καὶ δὲν ἐμφανίζουν καμμίαν δυσχέρειαν πλὴν τοῦ ὅτι ἀπαιτοῦν χρόνον. Διὰ νὰ καταστοῦν ὁμοῦ δυνατοὶ προαπαιτεῖται ἡ συγκέντρωσις καὶ λεπτολόγος ἐπεξεργασία πλήθους στατιστικῶν δημογραφικῶν στοιχείων, τῶν ὁποίων ἡ συλλογὴ, ὁ ἐλεγχος καὶ ἡ πινακοποίησις ἀπαιτεῖ εἰδίκευσιν καὶ πρακτικὴν ἢ συμπειρίαν, ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ χρόνον μακρὸν, διότι τὰ προϊόντα αὐτῆς, πού θὰ εἶναι οἱ θεμελιώδεις μαθηματικοὶ πίνακες, εἶναι αἱ βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ στηριχθοῦν οἱ προμνησθέντες ὑπολογισμοί. Αὐτὸ δέ, δηλαδὴ τὴν ἀνάγκην μακροχρονίου προπαρασκευαστικῆς κοπιώδους ἐργασίας, πρέπεται νὰ λάβουν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν οἱ τυχόν ἀνυπόμονοι—ἡσφαλισμένοι, ἢ, ἄλλοι ἐνδιαφερόμενοι. Ἀξίζει νὰ τονισθῆ ἐδῶ ὅτι αὕτη ἡ στατιστικὴ ἐρευνα δὲν εἶναι διόλου ἀπλὴ ὑπόθεσις, ὅπως θὰ νομίζουν ἴσως μερικοὶ. Δι' ὅ καὶ ἐπιβάλλεται νὰ ἀναληφθῆ ἀπὸ τὴν ΕΣΥΕ, τῆς ὁποίας ἡ εἰδικὴ Ὑπηρεσία Ἀπογραφῶν εἶναι πλέον ἢ ἰκανὴ νὰ τὴν διεξαγάγῃ ἐπιτυχῶς.

Διὰ τοὺς στερομένους ἀποθεματικῶν Ὄργανισμοῦ, ὅπως τὸ ΙΚΑ, πού,

ὅπως εἶδομεν ἔχει τούναντιον καὶ λογιστικὸν ἔλλειμμα σοβαρὸν, τὸ προσδιοριστέον ἀσφάλιστρον θὰ πρέπει νὰ ἐπαρκῆ διὰ τὴν κάλυψιν δύο κατηγοριῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Ὁργανισμοῦ.

Ἡ μία εἶναι ἡ βαθμιαία συσσώρευσις τοῦ μαθηματικοῦ ἀποθεματικοῦ ποῦ ὄφειλε νὰ διαθέτῃ ὁ Ὁργανισμὸς κατὰ δοθεῖσαν χρονικὴν ἐποχὴν, ἰσοπόσου πρὸς τὴν προεξοφλητικὴν ἀξίαν τῶν πιθανῶν μελλοντικῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἤδη συνταξιούχων. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ κάλυψις τῆς δαπάνης διὰ τὰς τρεχούσας νέας συντάξεις, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ δημιουργία ἐτέρου σκέλους τοῦ ἀποθεματικοῦ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν μελλοντικῶν παροχῶν πρὸς τοὺς πέραν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καθισταμένους συνταξιούχους.

Προκειμένου εἰδικῶς περὶ τοῦ ΙΚΑ, ἡ ἐπίτευξις αὐτῶν τῶν δύο σκοπῶν θ' ἀποτελέσῃ ἄθλον ἠράκλειον. Διὰ νὰ ἐκτιμηθῇ ὁ ἀναγνώστης τὸ μέγεθος τῆς δυσχερείας αὐτῆς ὑπενθυμιζομεν ὅτι λήγοντος τοῦ 1967 τὸ ΙΚΑ εἶχεν 179 χιλ. συνταξιούχων καὶ μηδὲν ἀποθεματικὰ πρὸς κάλυψιν τῶν μελλοντικῶν συντάξεων, ἐνῶ ἀναμφιβόλως ἔπρεπε νὰ ἔχη συσσωρευμένα κολοσσιαῖα κεφάλαια. Ἴδου δὲ πόσον μεγάλη θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι: Ἀπὸ τοὺς πίνακας ἐπιβιώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ποῦ ἐδημοσίευσεν ἡ ΕΣΥΕ (Ζ,4,1964), ἀναφερομένους εἰς τοὺς ἄρρενας πόλεων πλέον τῶν 10 χιλ. κατοίκων, περιόδου 1960-62, ὁ γράφων τὸ παρὸν ὑπελόγησεν «ἀριθμοὺς μετατροπῆς» μὲ ἐπιτόκιον 4,50%. Ὁφείλομεν δὲ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι διατηροῦμεν ἐπιφύλαξιν περὶ τῆς ἀκριβείας αὐτῶν τῶν πινάκων, τῶν ὁποίων δὲν ἔσχομεν εὐκαιρίαν νὰ ἐλέγξωμεν, βάσει ὠρισμένων κριτηρίων, τὴν ὀρθότητα τῶν ὑπολογισμῶν. Πάντως, μὲ τὴν ἐκδοχὴν ὅτι ἔχουν καλῶς, ἂν δεχθῶμεν ὅτι οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνταξιούχοι γῆρατος τοῦ ΙΚΑ, ποῦ ἔφθαναν τὰς 93 χιλιάδας, εἶχαν ὅλοι μίαν μέσσην ἡλικίαν, ἔστω 70 ἐτῶν (εἰς τὸ τέλος τοῦ 65 ἐτους ἔχουν πιθανὴν ὑπόλοιπον ζωὴν 13 ἐτῶν) τότε συμφώνως πρὸς τοὺς ἀνωτέρω «ἀριθμοὺς μετατροπῆς» διὰ τὸν καθένα των ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ἀπόθεμα ἴσον πρὸς 8,25 ἐτησίας συντάξεις. Συνεπῶς, δοθέντος ὅτι ἡ ἐτησία σύνταξις ἦτο 19,6 χιλιάδες, τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὰς 93 χιλ. συνταξιούχων ποσὸν φθάνει τὸ ὕψος τῶν 15 δισεκ. περίπου. Καὶ μένουσιν ἀκόμη ἀκάλυπτοι ἄλλαι 86 χιλ. συνταξιούχων ἀναπηρίας καὶ θανάτου.

Αὐτὰ λοιπὸν ὄλα θὰ πρέπει νὰ ἀποσβεσθοῦν βαθμιαίως μὲ ἐν ἐπιθυμητὸν ἀσφάλιστρον, ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ τοκοχρεωλυτικοῦ δανείου.

Καὶ τὸ μὲν μαθηματικῶς ἀκριβὲς ὕψος τοῦ ἀπαιτουμένου ἀσφαλίστρου θὰ εἶναι ὁ καρπὸς τῆς συντονισμένης, ἐπιπόνου καὶ μακροχρονίου δραστηριότητος τοῦ ἐπιτελείου τῶν στατιστικῶν καὶ ἀναλογιστῶν. Μία ὁμως προσεγγίζουσα τιμὴ τοῦ κατωτέρου ὀρίου αὐτοῦ τοῦ ὕψους δὲν εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορισθῇ ἀπὸ τὰ διαθέσιμα οἰκονομικὰ καὶ πληθυσμιακὰ στοιχεῖα.

Ἄνωτέρω (Κεφ. Β') ἐδείξαμεν ὅτι κατὰ τὸ 1967 αἱ συντάξεις τοῦ ΙΚΑ ἀπήτησαν τὸ ἐν ὄγδοον τοῦ ἐξ ἀμοιβῆς ἐργασίας τῶν ἐνεργῶν ἠσφαλισμένων εἰσοδήματος, δηλαδὴ $12 \frac{1}{2}\%$, ἐναντι τοῦ ἐξ εἰσφορῶν ἐσόδου $8 \frac{1}{2}\%$ περίπου. Ἐὰν δὲ προστεθοῦν εἰς τὰς συντάξεις καὶ αἱ ἀναλογοῦσαι δαπάναι διοικήσεως, τὸ ἀπαιτούμενον ποσοστὸν γίνεται 13% . Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι μία πρώτη προσέγγισις τῆς τιμῆς τοῦ ζητουμένου κατωτέρου ὀρίου τοῦ ἀσφαλίστρου (δηλαδὴ

άθροίσματος εισφορών ήσφαλισμένων και έργοδοτών). Άλλά τὸ άνοιγμα αὐτὸ μεταξύ δαπανῶν και εσόδων θά εξακολουθήση διευρυνόμενον κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη. Ἴδου τί συνάγεται ἀπὸ τὴν τελευταίαν πενταετίαν 1963—1967. Ὁ μὲν δείκτης εξέλιξεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνεργῶν ήσφαλισμένων τοῦ κλάδου συντάξεως ἐκινήθη ὡς ἐξῆς: 100, 103, 105, 111, 114, ὁ δὲ ἀντίστοιχος τῶν συνταξιούχων γήρατος, ὁμοίως: 100, 107, 117, 127, 138 (χωρὶς νὰ συμπεριληφθοῦν οἱ ἐνεργοὶ και συνταξιούχοι τῶν συγχωνευθέντων μετὰ τοῦ ΙΚΑ Ταμείων ἐντὸς τοῦ 1967). Ἐπομένως ἐντὸς πέντε ἐτῶν οἱ μὲν ἐνεργοὶ ηὔξηθησαν κατὰ 14^ο%, ἐνῶ οἱ συνταξιούχοι γήρατος κατὰ 38^ο%.

Ἡ ἀναλογία δὲ συνταξιούχων πάσης κατηγορίας πρὸς ἐνεργοὺς θά ἐξακολουθήση νὰ αὐξάνη, και, ἀπὸ 22 πρὸς 100, πού εἶναι τώρα, θά φθάση ἐντὸς δεκαετίας πιθανῶς τὸ ποσοστὸν 30^ο%. Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ συνάγεται ἀπὸ τὴν καθ' ἡλικίαν σύνθεσιν τῶν ήσφαλισμένων, ἂν δεχθῶμεν ὡς ἀληθῆ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι αὕτη δὲν μετεβλήθη οὐσιωδῶς κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, ἀλλὰ παρέμεινεν οἷα ἦτο κατὰ τὸ 1957. Τὰ στοιχεῖα τῆς συνθέσεως αὐτῆς εἶναι γνωστά ἐκ τῆς ἐνεργηθείσης τότε ὑπὸ τοῦ ΙΚΑ ἀπογραφῆς. Συμφώνως πρὸς αὐτὰ οἱ ἔχοντες τότε ἡλικίαν πενήκοντα τουλάχιστον ἐτῶν ἐκάλυπταν τὰ 15^ο% ὀχιζόν τοῦ συνόλου τῶν ἐνεργῶν. Ἀπὸ αὐτὸ δὲ τὸ ποσοστὸν προῆλθον, προφανῶς, ὅλοι οἱ συνταξιούχοι γήρατος τῆς ρηθείσης δεκαετίας. Ἡ ὁμὰς τῶν ἐνεργῶν ἡλικίας 40 ἕως 50 ἐτῶν κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἀπογραφῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θά προέλθουν οἱ συνταξιούχοι γήρατος τῆς ἀρξαμένης ἐφέτους δεκαετίας, θά περιλαμβάνει τὰ 20^ο% περίπου τοῦ συνόλου τῶν ἐνεργῶν και συνεπῶς θά ἀποπέριλῃ ἐτησίως μεγαλύτερον ποσοστὸν συνταξιούχων ἀπὸ τὸ ἀντίστοιχον τῆς ληξάσης δεκαετίας. Καὶ ὁ ρυθμὸς αὐτὸς θά εξακολουθῆ ἐντεινόμενος ὅσον θά προχωροῦν πρὸς τὸ ὄριον ἡλικίας αἱ κατώτεροι βαθμίδες τῆς πυραμίδος τῶν ἡλικιῶν, πού εἶναι πολὺ εὐρύτεραι ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας. Θά διέλθῃ δὲ διὰ τοῦ μεγίστου τὴν προσεχῆ δεκαετίαν 1977—1986 καθ' ἣν θά καταληφθοῦν ἀπὸ τὸ ὄριον ἡλικίας τὰ 32^ο% τῶν ἐνεργῶν τοῦ ἔτους 1957.

Μὲ αὕτην λοιπὸν τὴν προοπτικὴν ἐπιβάλλεται νὰ καθορισθῆ ἔσοδον ἐγγίζον τὰ 15^ο% τοῦ ἐκ τῆς μισθωτῆς ἐργασίας εἰσοδήματος, διὰ νὰ μὴ δημιουργηθοῦν αἴφνης νέα ἐλλείμματα, ἀπὸ τὴν ραγδαίαν διόγκωσιν τοῦ πλήθους τῶν συνταξιούχων. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ ἤδη συσσωρευθέντα, ἀγνωστοῦ ὕψους τοιαῦτα, αὐτῶν τὴν ἀναπλήρωσιν κατ' οὐσίαν μόνον ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς δύναται νὰ ἀναλάβῃ, με ἐπίπτωσιν δηλαδὴ τοῦ ἀντιστοίχου βάρους ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ και ὄχι μόνον τῶν μισθωτῶν και τῶν ἐργοδοτῶν. Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια δὲν θά ἀποτελέσῃ ἐντελῶς χαρακτηριστικὴν πράξιν, ἀλλ' ἔν τινι μέτρῳ, ἀπόδοσιν ὀφειλῆς, δι' ὅσα τὸ Κράτος πορίζεται ἀπὸ τὸ εἰσόδημα ἐργασίας τῶν μισθωτῶν, διαθέτον ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἐτησίως ἀπὸ τὰ ἔσοδα τοῦ ΟΑΑΑ και τοῦ ΟΕΚ διὰ τὴν ἄσκησιν κοινωνικῆς πολιτικῆς, ὅπως ἡ χορήγησις κατοικίας εἰς ἐν ἐλάχιστον ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων, ἐτησίως, ἢ, ἢ ἐκτέλεσις μικρῶν κοινωφελῶν ἔργων εἰς τὴν ὑπαιθρον κλπ.

Διὰ τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας, τὰ δεδομένα τῆς

τελευταίας εξαετίας 1962-67 δεικνύουν ότι άρκει ποσοστόν 8^ο/ο του θεωρουμένου εισοδήματος.

Ώσαύτως διά τὰ ἐπιδόματα άνεργίας, οικογενειακά και στρατεύσεως, ανάλογα δεδομένα τῆς αὐτῆς περιόδου δεικνύουν ότι καλύπτονται πλήρως με ποσοστόν 2^ο/ο.

Ἐπομένως διά τοὺς τρεῖς Κλάδους Συντάξεων, δηλαδή Ἀσθενείας και Λοιπῶν παροχῶν ἀπαιτεῖται ἔσοδον ἴσον πρὸς 25^ο/ο τοῦ εισοδήματος τῶν ἡσφαλισμένων. Ἀλλὰ τὸ βάρος τοῦτο, και δὴ κατά τι μεγαλύτερον, δηλαδή 27^ο/ο, τὸ ὑφίστανται ἤδη ἀπὸ μακροῦ οἱ μισθωτοὶ και ἐργοδοτοὶ ὁμοῦ, συνεπεία τῆς εἰσφορᾶς των εἰς τὴν ΟΑΑΑ και τὸν ΟΕΚ, πού ὅπως εἶπομεν, διαθέτουν και δαπάνας μὴ καθαρῶς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Ἄν συνεπῶς διαθεθοῦν ὅλα τὰ σήμερον εἰσπραττόμενα ἔσοδα μόνον και μόνον δι' ἀσφατηριότητος τοῦ ΟΑΑΑ ἀναδεχθῆ τὸ Δημόσιον τὸ βάρος διά τὰς ἄλλας δραστηριότητος τοῦ ΟΑΑΑ και τοῦ ΟΕΚ, τὸ θέμα εἶναι σχεδόν τακτοποιημένον, ὑπὸ τὴν αἴρεσιν ότι τὸ Δημόσιον θὰ καλύψη τὰ ἑλλείμματα πού ἐμνημονεύσαμεν και ότι οἱ ἀσφαλιστικοὶ ὑπολογισμοὶ θὰ καταλήξουν ότι ἀρκει τὸ 15^ο/ο ὡς ἀσφάλιστρον διά τὰς συντάξεις.

Ἄν ὅμως συμβῆ εἴτε τὸ 15^ο/ο ν' ἀποδειχθῆ ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἀνεπαρκῆς διά τὰς συντάξεις, εἴτε ἐπιδιωχθῆ νὰ βελτιωθῆ ἡ δραστηριότης τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας, πού δὲν εἶναι προφανῶς ἱκανοποιητικῆ, εἴτε ν' ἀποκλεισθῆ ἡ ἀνάληψις τοῦ βάρους τῶν ἑλλειμμάτων ἀπὸ τὸ Δημόσιον, συνεχισθῆ δὲ ἡ εἰσφορὰ και εἰς τοὺς ρηθέντας τομεῖς τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἂν αὐτὰ ὅλα συμβοῦν, τότε τὸ ἐκ τῆς ἐργασίας εἰσόδημα και τῶν μισθωτῶν και τῶν ἐργοδοτῶν θὰ ὑποστῆ και νέαν ἐπιβάρυνσιν ἀρκετὰ ἀξιόλογον. Πρέπει ὅμως νὰ μὴ λησμονῆται ότι ἐνῶ εἰς τὴν χώραν μας τὰ ἐκ πάσης πηγῆς ἔσοδα τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως φθάνουν μόλις τὰ 10^ο/ο τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος—ὅπως ὑπολογίζεται βέβαια ἐπισήμως, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν, δια τὸν στατιστικὸν τοῦλάχιστον, νὰ ἐλεγχθῆ ὁ βαθμὸς ἀκριβείας, ἀφοῦ δὲν δημοσιεύονται οὔτε αἱ μέθοδοι ἐκτιμήσεως οὔτε τὰ πιθανὰ ποσοστὰ σφάλματος—εἰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας τὸ ποσοστόν αὐτὸ εἶναι πολὺ ὑψηλότερον, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ στοιχεῖα πού δίδει τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας διά τὸ ἔτος 1963.

Ἴδου μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ: Αὐστρία 16,6^ο/ο. Βέλγιον 15,6^ο/ο. Τσεχοσλοβακία 16,7^ο/ο. Γαλλία 15,5^ο/ο. Δ. Γερμανία 16,8^ο/ο. Ἰταλία 15,3^ο/ο. Ὀλλανδία 15,6^ο/ο. Σουηδία 16,5^ο/ο.

Και μία τελευταία σύστασις τόσον πρὸς τοὺς διοικοῦντας τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλισιν ὅσον και τοὺς ἡσφαλισμένους: Ἐξυγιανσις τοῦ θεσμοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῆ ἂν δὲν τὸ πάρουν ἀπόφασιν ὅλοι ἀνεξαιρέτως ότι μόνον ἀπὸ τὴν ἀποταμίευσιν τμήματος τοῦ ἐκ τῆς ἐργασίας των εισοδήματος ἐξαρτᾶται τὸ ὕψος τῶν παροχῶν πού προσδοκοῦν και ὄχι ἀπὸ ξένας πηγᾶς. Ἐπίσης ότι οἰαδήποτε εἰσῆγησις πρὸς αὔξησιν τῶν παροχῶν ἀποκλείεται, ἂν δὲν ὑπάρχη ἐπιστημονικῶς και οὐσιαστικῶς τεκμηριωμένη γνωμοδότησις περὶ ἐπαρκειᾶς τῶν ἐσόδων πρὸς κάλυψιν τῆς.

Ίσως μάλιστα αυτό το δεύτερον θά ήξιζε νὰ κατοχυρωθῆ καὶ μὲ συνταγματικὴν διάταξιν.

Οἱ εἰδικοί ἐπὶ τῶν θεμάτων Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως θὰ ἐκπλαγοῦν ἴσως διὰ τὰς αἰσιοδόξους περὶ τῆς βιωσιμότητος ὠρισμένων Ὄργανισμῶν κρίσεις τοῦ γράφοντος.

Ἀκριβῶς εἰπεῖν καὶ ὑπὸ αὐστηρὰν μαθηματικὴν ἔποψιν οὐδεὶς ἴσως ἐκ τῶν Ὄργανισμῶν τούτων εἶναι βιώσιμος ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι διαθέτει τὰ θεωρητικῶς ἀναγκαῖα «μαθηματικὰ ἀποθεματικά». Ἐὰν δηλαδὴ ἐγίνετο εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν διερεύνησις ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐκτεθεῖσαν διὰ τὸν Κλάδον Συντάξεων τοῦ ΙΚΑ, εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι ἅπαντες ἀνεξαιρέτως θὰ ἐνεφάνιζον ἑλλείμματα.

Δεδομένης ὁμως τῆς σχετικῶς ραγδαίας τεχνολογικῆς καὶ οικονομικῆς ἀναδιαρθρώσεως τοῦ σημερινοῦ κόσμου, προβλέψεις καὶ ὑπολογισμοὶ διὰ τὸ ἱκανῶς ἀπώτερον μέλλον βασιζόμενοι ἐπὶ τῶν σήμερον κρατουσῶν συνθηκῶν, δημιουργοῦντες δὲ τὴν ἐντύπωσιν μᾶλλον ζοφερᾶς προοπτικῆς διὰ τὴν τύχην τῶν Ὄργανισμῶν αὐτῶν, νομίζομεν ὅτι δὲν ἔχουν ἀναντίρρητον πρακτικὴν ἀξίαν. Ἐξ οὗ καὶ ἡ μνησθεῖσα αἰσιόδοξος κρίσις διὰ τὸ ἀμέσως προβλεπτόν μέλλον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Γ Ν Ω Σ Τ Ο Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

Φέρεται εἰς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι ἡ Ε.Ε.Ο.Ε. ἔχει ἐκτυπῶσει τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὰ πρακτικὰ τῶν τριῶν οἰκονομικῶν συνεδρίων αὐτῆς:

- Α' Συνέδριον: Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλλάδος, 1960, 2 τεύχη δρχ. 75.
 Β' Συνέδριον: Ἡ σύνδεσις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., 1963, 2 τεύχη δρχ. 75.
 Γ' Συνέδριον: Τὸ ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος, 1966, 1 τεύχος δρχ. 75.

Ἔσαυτως τὸ Ἀρχεῖον Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν διαθέτει ἀνάτυπα τῶν Οἰκονομικῶν Ἀνακοινώσεων τῶν 10 ἐτῶν 1957/58—1967—68 πρὸς 20 δρχ. ἕκαστον.

Οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ ἀπευθυνθοῦν πρὸς τὴν Ἐταιρείαν πρὸς ἀποστολὴν εἰς αὐτοὺς τῶν Πρακτικῶν τῶν Συνεδρίων. Διὰ δὲ τὰς ἀνακοινώσεις νὰ ἀποταυθοῦν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἀρχείου: Πανεπιστημίου 42, Γ' ὄροφος.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Σ. ΑΓΑΠΗΤΙΔΗΣ